

ПІДТРИМКА УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЄЮ ТА ПРИТУЛКОМ В УКРАЇНІ

Європейський Союз

Міжнародна організація з міграції (МОМ)
Агентство ООН з питань міграції

Моніторинг міграційної ситуації та змін у сфері управління міграцією та кордонами

Липень 2018 року

Основні події та тенденції місяця

- ЄС офіційно продовжив економічні санкції проти Росії до 31 січня 2019 року. Державний департамент США оприлюднив заяву "Кримська декларація", де зазначається, що США й надалі жорстко дотримуватиметься політики невизнання щодо Криму.
- Члени ООН домовились про текст всеохоплюючого Глобального договору для кращого управління міжнародною міграцією, зміцнення прав мігрантів та сприяння сталому розвитку. Угорщина офіційно заявила про вихід з переговорів щодо договору.
- Прагнучи обмежити кількість мігрантів, які прибувають в Італію, уряд запропонував ЄС створити агентство з нагляду за розподілом мігрантів, врятованих у Середземному морі. Канцлерка Німеччини заявила, що питання врегулювання міграції в Євросоюзі є визначальним для подальшого існування європейської спільноти.
- Кількість іноземців, які тимчасово проживають в Україні, вперше з початку року зменшилась, кількість іммігрантів продовжує зростати, а кількість шукачів міжнародного захисту в Україні зменшується. У порівнянні з минулим місяцем скоротилась кількість іноземців, затриманих за незаконне перетинання кордону. Переважно це громадяни В'єтнаму на словацькій ділянці кордону.
- Більше мільйона українців скористалися безвізовим режимом з Європейським Союзом. Повністю ліквідовано чергу на персоналізацію закордонних паспортів, і документи видають у встановлені законодавством терміни.
- Національна система моніторингу за червень показала, що середній дохід ВПО продовжує скорочуватись з грудня 2017 року і є на третину меншим, ніж прожитковий мінімум. Впроваджено законодавчі зміни, які врегульовують доступ деяких груп ВПО до державної допомоги. Рішенням апеляційного суду визнано незаконними будь-які перевірки переселенців для продовження отримання пенсій та соціальних виплат, однак перевірка житлово-побутових умов все ще необхідна для призначення допомоги.
- Низка просвітницьких заходів відбулася 30 липня з нагоди відзначення Всесвітнього дня протидії торгівлі людьми.
- Прийнято рішення про проведення пробного перепису, він буде проводитися в Оболонському районі Києва та Бородянському районі Київської області у грудні 2019 року.

1. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА МІГРАЦІЙНУ СИТУАЦІЮ ТА МІГРАЦІЙНУ ПОЛІТИКУ В УКРАЇНІ

1.1. Соціально-політична ситуація у світі

5 липня ЄС офіційно продовжив економічні санкції проти Росії до 31 січня 2019 року¹. 18 липня до рішення Ради ЄС від 18 червня 2018 року про обмежувальні заходи щодо Криму до 23 червня 2019 року долучилися Чорногорія, Албанія, Норвегія, Грузія й Україна². Санкції ЄС включають заборону на імпорт до ЄС товарів із Криму і Севастополя; інвестиції в Крим чи Севастополь; туристичні послуги в Криму та Севастополі, зокрема, європейські круїзні лайнери не можуть заходити в кримські порти; експорт певних товарів та технологій до Криму, зокрема у сфері транспорту, телекомунікацій та енергетики. 30 липня Євросоюз запровадив санкції проти російських компаній, які брали участь у будівництві Керченського мосту³.

25 липня Державний департамент США оприлюднив заяву "Кримська декларація", де зазначається, що США й надалі жорстко дотримуватимуться політики невизнання щодо Криму і наводиться зв'язок між політикою щодо Криму та невизнанням анексії балтійських держав з боку Радянського Союзу⁴. Кримську декларацію підтримали низка держав, зокрема Велика Британія⁵, Німеччина та Польща⁶, ЄС⁷, Чехія⁸.

10 липня Євросоюз та Північноатлантичний альянс підписали спільну декларацію про співробітництво, яка має вивести співпрацю ЄС і НАТО на новий рівень і передбачає посилення співпраці ЄС та НАТО у таких сферах, як військова мобільність, спільна підготовка до кібератак та гібридних атак, боротьба з тероризмом, незаконним переправленням мігрантів та торгівлею людьми у Середземному морі^{9,10}.

1 липня Австрія почала головування у Раді Європейського Союзу¹¹. Серед окреслених пріоритетів Австрії: безпека і боротьба з нерегульованою міграцією, забезпечення процвітання і конкурентоспроможності через цифрову економіку, стабільність у регіоні, зокрема через підтримку

¹ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/07/05/russia-eu-prolongs-economic-sanctions-by-six-months/>

² <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/07/18/declaration-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-eu-on-the-alignment-of-certain-countries-concerning-restrictive-measures-in-response-to-the-illegal-annexation-of-crimea-and-sevastopol/>

³ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2018.194.01.0027.01.ENG&toc=OJ:L:2018:194:TOC

⁴ <https://www.state.gov/secretary/remarks/2018/07/284508.htm#.W1jBWNyIC9Y.facebook>

⁵ <https://www.gov.uk/government/news/uk-supports-us-declaration-condemning-the-illegal-annexation-of-crimea>

⁶ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/26/7084815/>

⁷ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/26/7084814/>

⁸ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/26/7084866/>

⁹ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/10/7084183/>

¹⁰ http://www.consilium.europa.eu/media/36096/nato_eu_final_eng.pdf

¹¹ <https://www.eu2018.at/>

зусиль країн Західних Балкан щодо зближення з ЄС¹². Уже на початку липня Австрія надіслала пропозиції країнам-членам щодо реформування політики надання міжнародного захисту¹³.

3 липня Рада ЄС ухвалила пропозицію Європейської комісії розмістити до 2020 року 10 тисяч прикордонників на зовнішніх кордонах ЄС — така заява глави Єврокомісії Жан-Клода Юнкера опублікована на сайті Комісії¹⁴. У заяві згадується, що країни Євросоюзу повинні здійснити конкретні заходи, зокрема внести 500 млн. євро у цільовий фонд для Африки. Єврокомісія представить у вересні нові пропозиції щодо способів захисту зовнішніх кордонів ЄС¹⁵.

Європейська комісія працює над покращенням міграційної політики і 24 липня запропонувала концепцію створення контрольованих центрів, короткострокові заходи, які можна вжити для покращення процесу обробки заяв від біженців, які прибули на територію ЄС, можливі шляхи створення регіональних механізмів прийому мігрантів разом із третіми країнами¹⁶.

5 липня Європейський парламент схвалив створення нової Європейської системи авторизації та інформації про подорожі (ETIAS) для поїздок до Шенгенської зони¹⁷. Суть Системи полягає у тому, що громадяни країн, які не є членами ЄС, але звільнені від візових вимог, повинні отримати дозвіл перед поїздом до ЄС. Авторизація для подорожей буде коштувати 7 євро, безкоштовно для осіб віком до 18 та після 70 років, вона буде дійсною три роки або до закінчення строку дії проїзного документа.

За даними Євростату, населення країн ЄС оцінюється у 512,6 млн. осіб станом на 1 січня 2018 року; у 2017 році це було 511,5 млн. осіб. Упродовж 2017 року в ЄС народилося 5,1 мільйона дітей, 5,3 мільйона осіб померли, що зафіксувало негативну природну зміну населення, але загалом завдяки міграції кількість населення збільшилася на 1,1 мільйона осіб¹⁸.

13 липня вперше держави-члени Організації Об'єднаних Націй домовились про всеохоплюючий Глобальний договір для кращого управління міжнародною міграцією, вирішення проблем, зміцнення прав мігрантів та сприяння сталому розвитку¹⁹. Договір має бути офіційно прийнятий у грудні, і його підпишуть представники 192 держав²⁰. У 2016 році Генеральна Асамблея ООН схвалила так звану Нью-Йоркську декларацію, у якій члени Асамблеї погодилися впродовж двох років провести переговори щодо пакту про безпечну, впорядковану і врегульовану міграцію²¹.

24 липня Угорщина офіційно оголосила про вихід з переговорів щодо Глобального договору про міграцію ООН, оскільки Угорщина дотримується власної міграційної політики, і між Угорщиною та ООН зберігаються фундаментальні розбіжності щодо міграції²².

¹² <https://www.eu2018.at/agenda-priorities/priorities.html>

¹³ https://www.lemonde.fr/europe/article/2018/07/05/migration-pour-l-autriche-l-ue-a-perdu-le-controle-de-la-situation_5326042_3214.html?xtmc=l_autriche&xtcr=1

¹⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-18-4352_en.htm

¹⁵ <https://www.yahoo.com/news/eu-offer-proposals-external-border-protection-142225710.html>

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4629_en.htm

¹⁷ <http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180628IPR06808/reinforcing-eu-border-security-visa-exempt-travellers-will-be-pre-screened>

¹⁸ <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-press-releases/-/3-10072018-BP>

¹⁹ <https://news.un.org/en/story/2018/07/1014632>

²⁰ <https://www.dw.com/uk/країни-оон-погодили-перший-в-історії-глобальний-договір-про-міграцію/a-44671486>

²¹ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/24/7084758/>

²² <http://www.kormany.hu/hu/kulgazdasagi-es-kulugyminiszterium/hirek/hivatalosan-is-bejelentette-magyarorszag-kilepeset-a-globalis-migracios-csomag-elfogadasi-folyamatabol>

19 липня Європейська комісія вирішила подати до Суду ЄС на Угорщину за недотримання останньою європейського законодавства у сфері надання притулку та процедури повернення мігрантів²³. Також Єврокомісія розпочала санкційну процедуру через прийняті угорським парламентом міграційні закони "Стоп Сорос", які передбачають кримінальну відповідальність за дії на підтримку клопотань про надання міжнародного захисту і ще більше обмежують право звернення за захистом²⁴.

12 липня парламент Чехії затвердив новий уряд на чолі з прем'єр-міністром Андрієм Бабішем через 264 дні після виборів²⁵; правляча коаліція вже відмовилася від будь-якого обов'язкового розподілу мігрантів у Євросоюзі²⁶.

19 липня депутати ізраїльського Кнесету ухвалили закон, де декларується статус Ізраїлю як національної держави єврейського народу, а євреї мають «виняткове право на національне самовизначення»²⁷. Водночас, згідно з нормами ухваленого закону, арабська мова втрачає дотеперішній рівноправний статус з івритом, отримавши натомість спеціальний статус²⁸.

19 липня парламент Молдови прийняв Національну стратегію оборони на 2018-2021 роки. У стратегічному документі йдеться, зокрема, про закріплення нейтрального статусу країни, який також зазначений у Конституції Молдови; присутність російського військового контингенту на території країни є загрозою національній безпеці; придністровські військові сили підривають територіальну цілісність країни; конфлікти в Україні та на Близькому Сході становлять загрозу безпеці країни; рішення конфлікту на Сході України в середньостроковій перспективі буде важким, але не є неможливим²⁹.

Міністерство внутрішніх справ Естонії ініціювало поправки до закону про іноземців, які спростять для деяких з них можливість жити і працювати в Естонії, зокрема планується зробити новий вид візи для так званих "цифрових кочовиків" (IT-фахівців, фінансистів і маркетологів), які працюють по всьому світу, а країну проживання вибирають за зручністю³⁰.

Ряд важливих подій та рішень у контексті міграції мали місце у Німеччині. 4 липня канцлерка Німеччини Ангела Меркель у виступі у Бундестазі заявила, що «питання врегулювання міграції в Євросоюзі стане визначальним для подальшого існування європейської спільноти, а міграція - це глобальна проблема, яка потребує глобального вирішення»³¹. Напередодні, 2 липня, лідерка Німеччини та міністр внутрішніх справ Горст Зеєгофер досягнули компромісу, що передбачає створення «транзитних центрів» у Німеччині поблизу кордону з Австрією, з яких шукачі притулку, зареєстровані в інших країнах ЄС, будуть повернені в ці країни³². Міністр праці Німеччини Губертус Гайль запропонував видавати іноземцям без вищої освіти візи на шість місяців для пошуку роботи в країні, у першу чергу йдеться про роботу з догляду за літніми людьми³³.

²³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4522_en.htm

²⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4522_en.htm

²⁵ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vlada-ma-po-maratonskem-jednani-duveru-babis-se-hadal-s-kalo/r~72ba41b2858811e8945d0cc47ab5f122/?redirected=1533895931>

²⁶ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/12/7084293/>

²⁷ https://knesset.gov.il/spokesman/eng/PR_eng.asp?PRID=13979

²⁸ <http://bit.ly/2nltchb>

²⁹ <http://bit.ly/2w7Youi>

³⁰ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/23/7084709/>

³¹ <https://www.dw.com/uk/меркель-потрібно-більше-порядку-в-питанні-міграції/a-44518816>

³² <https://www.dw.com/uk/меркель-та-зеєгофер-досягли-згоди-в-суперечці-щодо-біженців/a-44496987>

³³ <https://www.dw.com/uk/у-німецькому-уряді-хочуть-полегшити-іноземцям-пошук-роботи/a-44778815>

Ряд важливих подій та рішень у контексті міграції мали місце у Польщі. Польський прем'єр-міністр Матеуш Моравецький заявив у виступі в Європейському парламенті, що «1,5 млн. українців у Польщі не зареєструвались біженцями тільки тому, що у Польщі легко знайти роботу»³⁴. Раніше прем'єр Польщі заявляв, що після агресії Росії Польща прийняла мільйони українців, і так виправдовував перед ЄС відмову приймати шукачів притулку з країн Африки та Близького Сходу³⁵. Міністр сім'ї, праці та соціальної політики Ельжбета Рафальська повідомила, що у Польщі зростає кількість іноземців, застрахованих у Фонді соціального страхування. На кінець березня таких осіб було 476 тисяч, і найбільше число застрахованих іноземців становлять громадяни України³⁶. Спікер польського Сенату Станіслав Карчевський заявив, що Польща радо вітає мігрантів з України, бо вони здатні поважати польські цінності³⁷. Уряд Польщі пропонує прискорити інтеграційний шлях для іммігрантів, які працюють у Польщі, та їхніх сімей, зокрема пропонується можливість подати документи на отримання дозволу на постійне місце проживання після 2,5 років офіційної роботи в країні (pobytstały)³⁸.

Прем'єр-міністр Італії Джузеппе Конте звернувся до Єврокомісії з проханням створити агентство з нагляду за розподілом мігрантів, врятованих у Середземному морі³⁹. Таке прохання продиктоване тим, що новий уряд Італії прагне обмежити кількість мігрантів, яких він впускає в країну. Міністр внутрішніх справ Італії і голова правої партії «Ліга» Маттео Сальвіні вважає, що Росія законно анексувала український Крим, а революцію в Україні назвав «фальшивою», заявивши про це в інтерв'ю «TheWashingtonPost»⁴⁰. Міністерство закордонних справ України з обуренням сприйняло це висловлювання та запросило Посла Італії в Україні для отримання роз'яснень⁴¹. Пізніше заступник Міністра закордонних справ та міжнародного співробітництва Італії Гульєльмо Піккі під час зустрічі з т.в.о. Міністра закордонних справ України Оленою Зеркаль підтвердив підтримку суверенітету та територіальної цілісності України та заявив, що італійське головування в ОБСЄ готове й надалі сприяти реалізації Мінських домовленостей.

27 липня суд словацького міста Кошице вирішив змінити попередній арешт затриманого за підозрою в тероризмі українця на арешт, який передувє екстрадиції⁴². Чоловіка з українським і угорським громадянством та дозволом на постійне проживання у Словаччині було заарештовано у Кошице у червні за запитом київського Інтерполу.

Палата депутатів Румунії прийняла законопроект про оголошення 9 листопада Днем української мови, згідно з яким щорічно з нагоди святкування українською меншиною у Румунії проводитимуться різноманітні культурні заходи, а центральні та місцеві органи виконавчої влади та

³⁴ https://fakty.interia.pl/raporty/raport-ue-przed-wyborami-europejskimi/artykuly/news-pe-debata-o-przyszlosci-ue-z-udzialem-premiera-morawieckiego_nld,2602309

³⁵ <https://www.euointegration.com.ua/news/2017/12/31/7075627/>

³⁶ <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/372032>

³⁷ <https://www.dw.com/en/polish-senate-speaker-we-are-not-anti-europe/a-44794946>

³⁸ <http://serwisy.gazetaprawna.pl/praca-i-kariera/artykuly/1178440.rzad-szybka-sciezka-integracyjna-dla-ukraincow-w-polsce.html>

³⁹ <https://www.reuters.com/article/us-europe-migrants-italy/italian-pm-calls-for-eu-body-to-coordinate-migrant-arrivals-idUSKBN1K91Z2?il=0>

⁴⁰ https://www.washingtonpost.com/outlook/italy-has-done-a-lot--maybe-too-much/2018/07/19/dc81a292-8acf-11e8-8aea-86e88ae760d8_story.html?noredirect=on&utm_term=.1296b2e92a87

⁴¹ <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/66346-comment-of-the-ministry-of-foreign-affairs-of-ukraine-in-light-of-unfriendly-statements-regarding-ukraine-made-by-the-minister-of-internal-affairs-of-italy-matteo-salvini>

⁴² <https://www.aktuality.sk/clanok/610180/sud-rozhodol-o-vydavacej-vazbe-pre-podozriveho-z-terorizmu-na-ukrajine/>

зацікавлені неурядові організації матимуть можливість надавати матеріально-технічну й фінансову допомогу при організації заходів⁴³.

З 31 липня Канада почала збирати біометричні дані у всіх прохачів віз із низки європейських країн, у тому числі громадян України⁴⁴. Відтепер Канада вимагає їх у заявників на туристичні візи, дозволи на роботу, навчання і постійне проживання або для отримання статусу біженця в Канаді; водночас біометрику не здаватимуть діти до 14 років та дорослі у віці понад 79 років.

1.2. Військові конфлікти та надзвичайні події у світі

У липні посилювалися сутички між Ізраїлем та Хамасом, які могли перерости у повномасштабне протистояння. Напруження досягло максимальної позначки від початку війни у Секторі Газа 2014 року. У Ємені зросло напруження та продовжилися сутички між єменськими військовими та хуситами. На півдні Іраку відбулися протести через безробіття, які переросли у зіткнення з силами правопорядку, в результаті чого загинуло близько 50 осіб⁴⁵.

Військовий конфлікт у Камеруні продовжився та поширився на нові регіони. Військові угруповання у Центральній-Африканській Республіці продовжили нападати одне на одного, на цивільних, на працівників гуманітарних організацій та на миротворців ООН. У Чаді бойовики Боко Харам здійснили напад на селище поблизу кордону з Нігером, убивши 18 людей та викравши 10 жінок. У зв'язку з кількома нападами на кордоні зросло напруження між Руандою та Бурунді. У Сомалі Аль-Шабааб посилював напади та відновив бомбардування у Могадішу після майже місяця затишшя. Військово-морські сили Уганди та Демократичної Республіки Конго обстріляли одна одну на спірній ділянці кордону на озері Едвард. На півночі Буркіни Фасо продовжилися напади на сили правопорядку та цивільних. Після того, як уряд Гвінеї підвищив ціну на паливо 1 липня, у кількох містах країни відбулися майже щоденні страйки. Це призвело до сутичок протестувальників із поліцією, зокрема з використанням вогнепальної зброї. На тлі зростання насильства у Малі озброєні групи закрили 3% виборчих дільниць на президентських виборах 29 липня. Протягом місяця сталася велика кількість збройних інцидентів, які призвели до загибелі солдатів, цивільних та учасників збройних нападів. У Нігері військові угруповання Боко Харам продовжують напади на південному сході країни, так само як і в Нігерії. В Афганістані продовжуються сутички в кількох провінціях. Протягом місяця між Туреччиною та Робочою партією Курдистану відбулися кілька сутичок. Продовжується війна в Сирії з великою кількістю атак із різних сторін (Ізраїль, ІДІЛ, сирійська армія) та великою кількістю загиблих. В Ірані триває напружена ситуація у прикордонних регіонах, відбулися сутички з курдами та пакистанцями. Декілька військових загинуло. У Лівії ІДІЛ продовжив атакувати цивільних⁴⁶.

5 липня у Грузії внаслідок сильного дощу, а також танення снігу та льодовика, було затоплено села у долині річки Ненска, 1 143 людини (323 сім'ї) постраждали⁴⁷.

У липні 2018 року найбільш напруженою ситуація була в Іраку, Секторі Газа, Пакистані, Сомалі, Малі, Камеруні та Кот-д'Івуарі. Конфлікти в інших країнах залишалися приблизно на тому ж рівні, що й попереднього місяця. Інших значних надзвичайних подій, зокрема у країнах, які межують з Україною, що могли б вплинути на міграційну ситуацію в Україні, не виявлено.

⁴³ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/10/7084189/>

⁴⁴ https://www.canada.ca/en/immigration-refugees-citizenship/campaigns/biometrics/facts.html?_ga=2.248950734.874255270.1533023571-1914297992.1533023571

⁴⁵ <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch>

⁴⁶ https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/CrisisWatch%20Print%20-%20Crisis%20Group_2.pdf

⁴⁷ <https://reliefweb.int/disaster/fl-2018-000112-geo>

1.3. Події у зоні ООС та в окупованому Криму, а також інші надзвичайні події в Україні

Ситуація у зоні ООС та в окупованому Криму в липні 2018 року була напруженою. Основні події, що сталися за місяць, можна переглянути на офіційному сайті Інформаційно-аналітичного центру Національної безпеки України⁴⁸. Загалом кількість обстрілів на лінії фронту ООС за липень 2018 року становила 741, що на 139 менше, ніж у червні 2018 року. Інтенсивність обстрілів збільшилася наприкінці місяця. Детальнішу інформацію щодо обстрілів, поранених, загиблих та надзвичайних подій у зоні проведення ООС можна переглянути на офіційній Facebook-сторінці ООС⁴⁹.

У червні 2018 року 38 людей постраждали внаслідок бойових дій на сході України, що на 38% менше, ніж у травні 2018 року. Також за червень 2018 року сталося 10 інцидентів із водопостачанням на сході України. 6 червня під час обстрілів було пошкоджено електромережу, що є ключовою для роботи Донецької фільтрувальної станції, внаслідок чого вона зупинила роботу на кілька днів – без води залишилося 345 тис. жителів по обидва боки лінії розмежування. Також пострілом було поранено працівника іншої станції водопостачання. Від початку 2018 року внаслідок вибуху мін та інших вибухових пристроїв загинуло та було поранено 106 людей. У червні 2018 року внаслідок вибуху мін та інших вибухових пристроїв було поранено 4 людини. У цей же період сталося 4 випадки пошкодження навчальних закладів внаслідок бойових дій поруч із лінією розмежування⁵⁰.

Протягом липня 2018 року в Україні сталося 8 ситуацій, які класифікуються ДСНС як надзвичайні, однак масштаби цих подій не викличуть переміщення населення^{51,52,53,54,55,56,57,58}. Під час моніторингу офіційної веб-сторінки Національної поліції України не виявлено жодних надзвичайних подій, які могли б викликати переміщення населення⁵⁹.

2. МІГРАЦІЙНА СИТУАЦІЯ

2.1. Демографічна ситуація

Станом на 1 червня 2018 року населення України, за оцінкою, складає 42 279,6 тис. осіб (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополь)⁶⁰. Графік, який ілюструє зменшення кількості населення впродовж січня-травня 2018 року на 106,8 тис. осіб, опубліковано в експрес-випуску Державної служби статистики 18 липня 2018 року⁶¹. Згідно з даними Державної служби статистики, у січні-травні 2018 року на 100 померлих припадало

⁴⁸ <http://mediarnbo.org/>

⁴⁹ www.facebook.com/pressifo.news

⁵⁰ https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ukraine_humanitarian_snapshot_20180718_eng.pdf

⁵¹ <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-dobu/79650.html>

⁵² <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-dobu/79701.html>

⁵³ <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-dobu/79728.html>

⁵⁴ <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-dobu/79932.html>

⁵⁵ <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-dobu/79999.html>

⁵⁶ <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-dobu/80052.html>

⁵⁷ <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-dobu/80247.html>

⁵⁸ <http://www.dsns.gov.ua/ua/Dovidka-za-dobu/80303.html>

⁵⁹ <https://www.npu.gov.ua/news/>

⁶⁰ http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/ds/kn/kn_u/kn0518_u.html

⁶¹ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/07/107.pdf>

54 живонароджених, що призвело до зменшення кількості населення внаслідок природного скорочення населення на 116,4 тис. осіб⁶². У січні-травні 2018 року кількість прибулих (183,1 тис. осіб) була більша за кількість вибулих (173,4 тис. осіб), а міграційний приріст населення становив 9,6 тис. осіб (за даними реєстрації/зняття з реєстрації).

Розрахунки на основі даних Державної служби статистики України про реєстрацію та зняття з реєстрації (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях) показують, що у травні в Україні кількість прибулих склала 43,7 тис. осіб, а кількість вибулих – 42 тис. осіб. Найбільший приріст у травні 2018 року спостерігався у Київській області (2,2 тис. осіб), Дніпропетровській області (1 тис. осіб) та у місті Києві (0,4 тис. осіб). Найбільше скорочення у травні спостерігалось у Донецькій (-1,2 тис. осіб), Луганській (-0,6 тис. осіб) та Вінницькій (-0,2 тис. осіб) областях⁶³.

Дані щодо кількості працездатного населення, а також населення віком до 15 років, сільського на міського населення наведено у звіті за червень 2018 року.

Демографічні ризики⁶⁴

Враховуючи зменшення населення України, велику кількість померлих у порівнянні з народженими, зменшення кількості працездатного населення, зменшення населення віком до 15 років та уповільнення темпів урбанізації, можна сказати, що рівень демографічних ризиків є таким, що насторожує.

2.2. Соціально-економічна ситуація

Як зазначалося у звіті за червень 2018 року, за оцінкою Державної служби статистики України, валовий внутрішній продукт у I кварталі 2018 року порівняно з попереднім кварталом збільшився на 0,9%, а порівняно з I кварталом 2017 року – на 3,1%⁶⁵. У червні 2018 року порівняно з травнем 2018 року сезонно скоригований індекс промислової продукції становив 100,2%, а порівняно з червнем 2017 року – 102,5%⁶⁶.

У червні 2018 року кількість зареєстрованих безробітних продовжувала зменшуватись та становила 303,9 тис. осіб (1,2% населення працездатного віку), що на 12,1 тис. осіб менше, ніж у травні 2018 року (316 тис. осіб) та на 22,9 тис. осіб менше, ніж у квітні 2018 року (326,8 тис. осіб)⁶⁷. Попит на працю в червні 2018 року впав (82,4 тис. вакансій) у порівнянні з травнем (86,2 тис. вакансій) цього року. Унаслідок цього навантаження на одну вакансію дещо зменшилось та становило 3,7 особи на одну вакансію⁶⁸. Усього за період з січня по червень 2018 року 427,7 тис. осіб отримали роботу (у т.ч. до набуття статусу безробітного), з них 212,9 тис. осіб отримали роботу за направленням служби зайнятості⁶⁹.

⁶² http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/ds/pp/pp_u/pp0518_u.html

⁶³ http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/ds/mr/mr_u/arh_mr2018_u.html

⁶⁴ Тут і далі ризикам присвоюється одна з оцінок: «критичний», «такий, що насторожує» або «допустимий», де «критичний» – це ризик з найбільшою ймовірністю реалізації, а «допустимий» – з найнижчою.

⁶⁵ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/06/102.pdf>

⁶⁶ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/07/112.pdf>

⁶⁷ http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/rp/sz_br/sz_br_u/kzbr_m_u2018.htm

⁶⁸ https://www.dcz.gov.ua/sites/default/files/infofiles/dodatky_pp_cherven_2018_0.xls

⁶⁹ https://www.dcz.gov.ua/sites/default/files/infofiles/dodatky_21.xlsx

Дані щодо кількості зайнятого населення та рівня безробіття у першому кварталі 2018 року за методологією МОП наведено у звіті за червень 2018 року.

Середня номінальна заробітна плата у червні 2018 року становила 9 141 грн., що у 2,5 рази вище рівня мінімальної заробітної плати (3 723 грн.). Темп зростання середньої номінальної заробітної плати порівняно з травнем 2018 року становив 104,8%, а порівняно з червнем 2017 року – 124,2%. Індекс реальної заробітної плати у червні 2018 року порівняно з травнем 2018 року становив 104,8%, а відносно червня 2017 року – 113%⁷⁰. Станом на 1 липня, заборгованість з виплати заробітної плати становила 2 723,4 млн. грн. (106,3% у порівнянні з 1 червня 2018 року)⁷¹, що відповідає 3,8% фонду оплати праці, що на 0,1 відсоткового пункту (в.п.) вище, ніж у травні 2018 року⁷².

Споживчі ціни у червні 2018 року порівняно з попереднім місяцем не змінилися. Водночас з початку року зросли на 4,4%, а базова інфляція у червні 2018 року порівняно з попереднім місяцем становила 0%, з початку року – 3,5%. У річному вимірі інфляція у червні 2018 року дещо сповільнилась і становила 9,9% (у порівнянні з 11,7% у травні 2018 року⁷³)⁷⁴.

У червні 2018 року субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг отримували 1 609,2 тис. домогосподарств. У січні-червні 2018 року призначено субсидії 2 025,3 тис. домогосподарств, а порівняно з відповідним періодом 2017 року кількість таких домогосподарств зменшились на 44,8%⁷⁵.

З прогнозом економічного та соціального розвитку України на 2019-2021 року можна ознайомитись у постанові, яку схвалив Кабінет Міністрів України 11 липня⁷⁶.

Ризики у соціально-економічній сфері

Зростання розміру ВВП та підвищення у світовому рейтингу, повзуча інфляція, просування у рейтингу «Doing Business», зростання обсягів реалізованої промислової продукції, високе значення індексу людського розвитку та зростання обсягів приватних грошових переказів в Україну з-за кордону дозволяють зробити висновок, що рівень ризиків у соціально-економічній сфері є допустимим.

2.3. Перетини кордону

Як повідомляє ДПСУ, іноземці-громадяни 169 країн та особи без громадянства в'їжджали в Україну в червні 2018 року 1 393,7 тис. разів⁷⁷.

⁷⁰ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/07/113.pdf>

⁷¹ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/07/114.pdf>

⁷² http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/gdn/Fop_ed/Fop_ed2018_u.xlsx

⁷³ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/06/97.pdf>

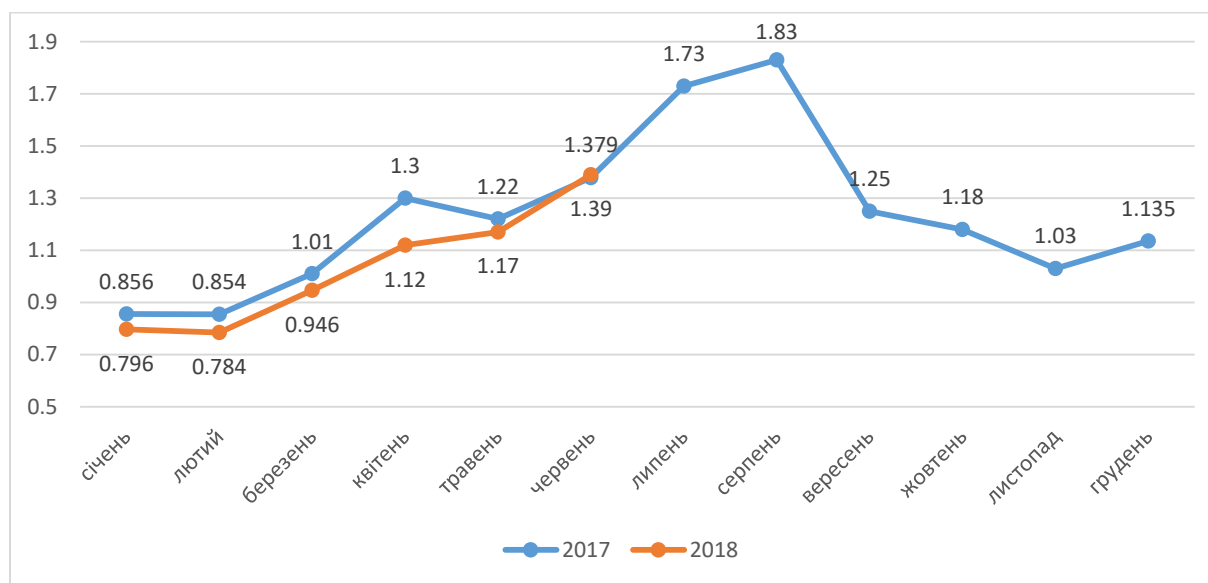
⁷⁴ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/07/104.pdf>

⁷⁵ <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/07/109.pdf>

⁷⁶ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/546-2018-n>

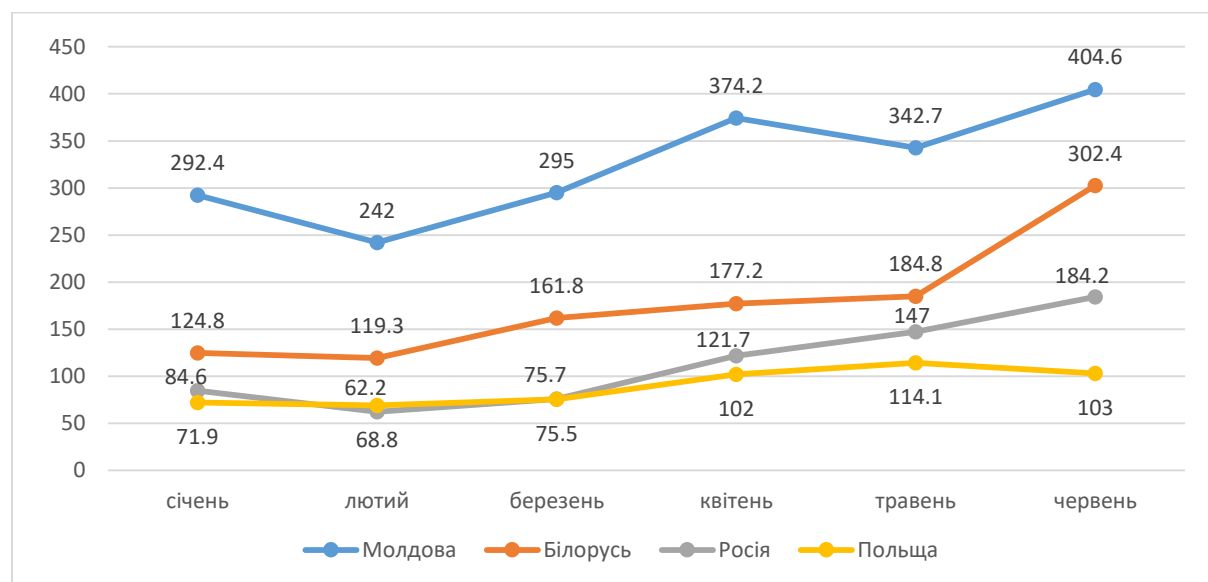
⁷⁷ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної прикордонної служби України.

Кількість перетинів кордону іноземцями та особами без громадянства (ІОБГ) на в'їзд в Україну (мільйонів разів, січень 2017-червень 2018 року)⁷⁸:

Найбільше перетинів кордону в цьому місяці здійснили громадяни Молдови – 404,6 тис. разів, громадяни Білорусі – 302,4 тис.разів, громадяни Росії – 184,2 тис. разів та громадяни Польщі – 103 тис.разів⁷⁹.

Кількість перетинів кордону громадянами Молдови, Білорусі, Росії та Польщі на в'їзд в Україну (тис. разів, січень-червень 2018 року)⁸⁰:

Як повідомляє ДПСУ, громадяни України перетинали кордон 5 019,4 тис. разів у червні 2018, з них 2 608,9 тис. разів – прямуючи з України. Прямуючи за межі України, у 77,2% випадків громадяни

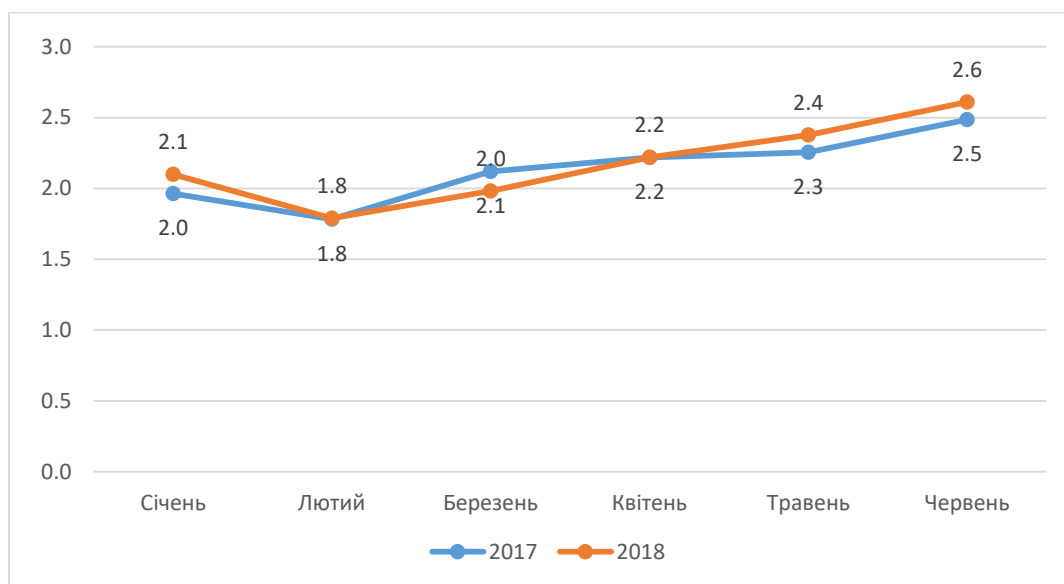
⁷⁸ Там само.

⁷⁹ Там само.

⁸⁰ Там само.

України перетинали кордон землею, у 22,6% - повітрям та у 0,2% - морем⁸¹. У червні 2018 року зросла кількість українців, що скористалися безвізовим режимом з Європейським Союзом – усього за місяць зафіксовано 221 тис. поїздок, що у 2,3 рази більше, ніж за перші 30 днів безвізового режиму (96 тис. поїздок). Причинами зростання є туристичний сезон та закінчення терміну дії віз, які раніше доводилось оформляти. Поточна середня кількість осіб, що перетинають кордон з країнами ЄС з біометричним паспортом, складає 9-12 тис. осіб на добу⁸². Як наслідок станом на липень 2018 року вже більше мільйона українців скористалися безвізовим режимом з Європейським Союзом⁸³. За даними Прикордонної служби Польщі на кордоні між Україною і Польщею у першому півріччі 2018 року інтенсивність руху українців знизилася на понад 8%⁸⁴, а 38% громадян України за перше півріччя цього року в'їхало до Польщі в рамках безвізового режиму, 33% - на підставі чинних віз, 29% - в рамках місцевого прикордонного руху⁸⁵.

Кількість перетинів кордону українцями при виїзді з України (млн. разів, січень-червень 2017, 2018 років)⁸⁶:

На основі даних ДПСУ УВКБ ООН веде щомісячний моніторинг перетину лінії розмежування між Україною й Кримом, Україною і Донбасом. Протягом червня 2018 року було зафіксовано 1 419 тис. перетинів лінії розмежування в обох напрямках, з них 718 тис. – на в'їзд до контрольованої українською владою території України та 701 тис. – на виїзд⁸⁷. Порівняно із травнем 2018 року зафіксовано збільшення загальної кількості перетинів на 6,3%. 16 липня ОКГП опублікував звіт щодо ситуації у контрольних пунктах в'їзду-виїзду, включаючи місячну динаміку перетинів лінії

⁸¹ Там само.

⁸² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/Kilkist-ukrainsiv-yaki-koristuyutsya-bezvizom-strimko-zrosta/>

⁸³ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/milyonniy-bezviz/>

⁸⁴ <http://strazgraniczna.pl/download/1/18397/BiuletynIpolecze2018r.pdf>

⁸⁵ <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2505084-polaki-zaavlaut-so-ukrainci-stali-mense-izditi-cerez-kordon.html>

⁸⁶ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної прикордонної служби України.

⁸⁷ <https://bit.ly/2ipWCBf>

розмежування та основних причин поїздки⁸⁸. За січень-липень 2018 року 1 376 ІОБГ звернулись до органів ДМС за спеціальними дозволами для в'їзду на тимчасово окуповану територію України, за цей період було видано 1 322 дозволи, відмовлено у видачі у 4 випадках⁸⁹.

2.4. Іноземці, які тимчасово або постійно проживають в Україні

У січні-травні 2018 року було розглянуто 6 077 справ про надання дозволу на імміграцію та відмовлено у наданні дозволу на імміграцію у 119 випадках⁹⁰.

Видані дозволи на імміграцію та посвідки на постійне проживання (штук, січень-червень 2018 року)⁹¹:

		Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього
Видано на дозволи імміграцію	Всього	990	1 200	1 243	1 279	1 367	1 027	7 106
	іммігрантам у межах квот	160	183	160	139	237	156	1 035
	іммігрантам поза квотами	830	1 017	1 083	1 140	1 130	871	6 071
Оформлено на постійне проживання	посвідок	1 708	1 441	2 098	2 175	2 511	1 980	11 913

Переважна більшість дозволів на імміграцію була видана іммігрантам позаквотових категорій на основі того, що особа перебуває у шлюбі понад два роки з особою, яка є громадянином України, дітям і батькам громадян України та особам, які мають право на набуття громадянства України за територіальним походженням. З початку року 11 дозволів на імміграцію були видані особам, які мають статус закордонного українця, їхнім подружжям та дітям⁹².

У червні 2018 року в Україні перебувало на обліку 272 637 іммігрантів, що складає 0,6% від населення України. З них найбільша кількість – громадяни Росії (150 475 осіб), Молдови (18 374 особи), Азербайджану (12 336 осіб), Вірменії (11 785 осіб), Грузії (10 501 особа) та Білорусі (8 865 осіб), а також 5 040 осіб без громадянства⁹³.

Посвідки на тимчасове проживання ІОБГ в Україні (штук, січень-червень 2018 року)⁹⁴:

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього
Оформлено на тимчасове проживання (за період)	4 783	2 963	3 076	2 626	2 466	2 987	18 901

⁸⁸ https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/ukraine_humanitarian_snapshot_checkpoints_20181607_en.pdf

⁸⁹ <https://dmsu.gov.ua/assets/files/statistic/week/immi-27-07-2018.pdf>

⁹⁰ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

⁹¹ Там само.

⁹² Там само.

⁹³ Там само.

⁹⁴ Там само.

Продовжено посвідок на тимчасове проживання (за період)	1 858	1 997	2 136	1 693	2 086	953	10 723
Перебуває на обліку іноземців та ОБГ (на момент)	91 264	91 916	93 496	94 422	94 923	94 859	94 859

Основні причини тимчасового проживання іноземців в Україні: навчання (57,2% усіх іноземців, які перебувають на обліку), возз'єднання сім'ї з громадянами України (26,4%), працевлаштування (9,7%). Кількість іноземців, які тимчасово проживають в Україні, вперше з початку року зменшилась⁹⁵.

Також ДМС отримала 2 859 заяв про прийняття у громадянство України за січень-червень 2018 року. За цей період 9 947 осіб набули громадянство України за народженням, 1 593 – за територіальним походженням, 238 осіб, у тому числі 9 біженців, прийнято до громадянства за указом Президента України. Громадянство 11 осіб припинено за указом Президента⁹⁶.

Імміграційні ризики

Збільшення кількості країн (за винятком країн міграційного ризику), громадяни яких мають безвізовий порядок в'їзду в Україну (з 66 до 67), збільшення кількості в'їздів ІОБГ до України на 14,3% порівняно з попереднім місяцем, зменшення кількості іноземних студентів, які навчаються у ЗВО України, незначні зміни у кількості ІОБГ, які постійно та тимчасово проживають в Україні, за країнами походження та областями, зменшення кількості дозволів ІОБГ на імміграцію в Україну, зменшення кількості відкритих кримінальних справ на іноземців та осіб без громадянства та збільшення кількості осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності за статтею 203 КУпАП, на 5,7% у порівнянні з попереднім місяцем дозволяють оцінити рівень імміграційних ризиків як такий, що насторожує.

2.5. Українці, які постійно або тимчасово проживають за кордоном

За січень-червень 2018 року Державною міграційною службою України оформлено та видано 4 206 дозволів для виїзду громадянина України за кордон на постійне проживання⁹⁷.

Дані щодо еміграції (січень-червень 2018 року)⁹⁸:

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього
Оформлено документів для виїзду громадян України за кордон на постійне проживання	562	608	666	631	892	847	4 206
Емігрантів, які повернулись в Україну на постійне проживання	102	109	143	121	136	130	741

⁹⁵ Там само.

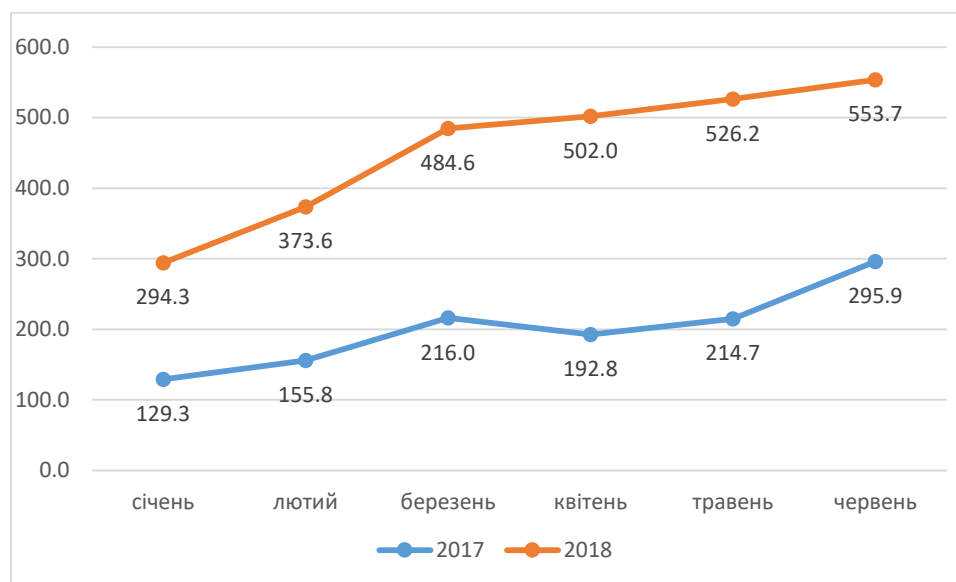
⁹⁶ Там само.

⁹⁷ Там само.

⁹⁸ Там само.

На постійне проживання за кордон за період з січня по червень 2018 року українці переважно виїжджали в США (1 727), Німеччину (584), Росію (576), Литву (238) та Угорщину (212), а повертались переважно з Ізраїлю (201) та Росії (154). Продовжується тенденція виїзду пенсіонерів в Угорщину (97,2% всіх емігрантів до цієї країни) та в Росію (59,6% всіх емігрантів до цієї країни)⁹⁹.

Оформлення та видача паспорта громадянина України для виїзду за кордон (тис. штук, січень-червень 2017, 2018 років)¹⁰⁰:

У січні-червні 2018 року оформлено та видано 2 734 332 паспорти громадянина України для виїзду за кордон, що вдвічі більше, ніж за відповідний період попереднього року. Кількість оформлених та виданих паспортів громадянина України для виїзду за кордон зростає з початку року¹⁰¹. Наприкінці липня чергу на персоналізацію закордонних паспортів було ліквідовано, і документи видають у встановлені законодавством терміни (7 та 20 робочих днів залежно від сплаченого збору)¹⁰².

Еміграційні ризики

Збільшення переліку країн з розвиненими економіками, які громадяни України можуть відвідувати без візи, збільшення кількості поїздок громадян України за кордон на 9,8%, зменшення кількості виданих дозволів на виїзд громадян України за кордон на постійне місце проживання та зменшення кількості громадян України, які повернулись на постійне проживання в Україну, дозволяють оцінити рівень еміграційних ризиків як такий, що насторожує.

2.6. Трудова міграція та грошові перекази в Україну та з України

Станом на червень 2018 року 9 193 ІОБГ перебувають на обліку як такі, що тимчасово проживають в Україні з метою працевлаштування, що на 3,8% (336 осіб) більше ніж у травні 2018 року¹⁰³.

⁹⁹ Там само.

¹⁰⁰ Там само.

¹⁰¹ Там само.

¹⁰² <https://dmsu.gov.ua/news/dms/cherg-na-personalizacziyu-dokumentiv-bilshe-nemae-zakordonni-pasporti-vidayut-vchasno-po-vsij-ukrajni.html>

¹⁰³ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

Дані щодо ІОБГ, що тимчасово проживають в Україні з метою працевлаштування (січень-червень 2018 року)¹⁰⁴:

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього
ІОБГ, які тимчасово проживають в Україні у зв'язку з працевлаштуванням (на момент, осіб)	8 372	8 444	8 606	8 802	8 857	9 193	9 193
Оформлено посвідок на тимчасове проживання з метою працевлаштування (за період, штук)	358	399	456	502	526	654	2 895
Продовжено посвідок на тимчасове проживання з метою працевлаштування (за період, штук)	219	287	360	256	337	73	1 532

Найбільше ІОБГ, які проживали в Україні з метою працевлаштування станом на червень 2018 року, є громадянами Туреччини (1 522), Росії (1 122), Білорусі (569), Азербайджану (479), Китаю (471) та США (381). При цьому більшість цих ІОБГ зареєстрована у Києві – 49,6%, у Київській області – 13,9%, в Одеській області – 6,6% та у Львівській області – 6,2%¹⁰⁵.

Міністерство соціальної політики України періодично оновлює список суб'єктів господарської діяльності, які мають ліцензію на посередництво у працевлаштуванні, зазначаючи країну працевлаштування та спеціалізацію¹⁰⁶. Станом на 17 липня 1 615 суб'єктів господарювання мали таку ліцензію¹⁰⁷.

Згідно з даними Національного банку України, у першому півріччі 2018 року через системи переказу коштів (без урахування переказів, здійснених через банки, карткові платіжні системи та поштові відділення) переказано з України 140 млн. дол. США (в еквіваленті)¹⁰⁸. Основними країнами спрямування грошових переказів через системи переказу коштів були Росія (38%), Грузія (9%), Китай (6%), Азербайджан (5%), Узбекистан (4%).

Україна залишається країною-реципієнтом транскордонних переказів. Упродовж першого півріччя 2018 року сума коштів, отриманих в Україні з використанням міжнародних систем переказу коштів, майже в дев'ять разів перевищувала суму коштів, відправлених за її межі¹⁰⁹.

Ризики трудової міграції

Помірне скорочення чисельності працездатного населення України, зростання розмірів середньомісячної заробітної плати у звітному періоді на рівні більшому, ніж ріст індексу споживчих цін, помірне збільшення чисельності безробітного населення працездатного віку та помірне

¹⁰⁴ Там само.

¹⁰⁵ Там само.

¹⁰⁶ <https://www.msp.gov.ua/content/perelik-subektiv-yaki-mayut-licenziyu-z-poserednictva-u-pracvelashtuvanni-za-kordonom.html>

¹⁰⁷ <https://www.msp.gov.ua/files/licenzuvanna/p1707.xls>

¹⁰⁸ https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=74372110&cat_id=55838

¹⁰⁹ https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=64288362&cat_id=105262

збільшення рівня безробіття, помірне зростання розмірів заборгованості з виплати заробітної плати та незмінність співвідношення заборгованості з виплати заробітної плати до фонду оплати праці, повільне зростання чисельності ІОБГ, які тимчасово працюють в Україні, дозволяють оцінити рівень ризиків трудової міграції як такий, що насторожує.

2.7. Освітня міграція в Україну та з України

Станом на червень 2018 року 54 233 ІОБГ перебувають на обліку як такі, що тимчасово проживають в Україні з метою навчання, що на 898 осіб менше, ніж у травні 2018 року. Освітні мігранти зареєстровані в найбільших освітніх центрах України: Харківській області (28,6%), у Києві (16,3%), в Одеській області (12,8%) та у Дніпропетровській області (7,2%)¹¹⁰.

Дані щодо ІОБГ, що тимчасово проживають в Україні з метою навчання (січень-червень 2018 року)¹¹¹:

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього
ІОБГ, які тимчасово проживають в Україні у зв'язку з навчанням (на момент, осіб)	53 547	53 746	54 802	55 097	55 131	54 233	54 233
Оформлено посвідок на тимчасове проживання з метою навчання (за період, штук)	3 307	1 458	1 377	991	665	818	8 616
Продовжено посвідок на тимчасове проживання з метою навчання (за період, штук)	724	631	650	469	558	300	3 332

Топ-10 країн походження мігрантів, що приїжджають в Україну з метою навчання, не змінилися з попереднього місяця, змінилася лише кількість студентів: Індія (11 128), Марокко (5 623), Нігерія (3 348), Туркменістан (3 165), Туреччина (2 717), Єгипет (2 561), Йорданія (2 143), Азербайджан (2 039), Китай (2 006), Ізраїль (1 919)¹¹². Кількість студентів із країн Європейського Союзу незначна: від 1 з Люксембурга до 70 студентів з Німеччини. Винятком є Польща: 524 громадянина Польщі, що проживають в Україні, прибули з метою навчання.

Відповідно до статистики, оприлюдненої Українським державним центром міжнародної освіти МОН України в липні, 25 263 студенти-іноземці отримали офіційне запрошення на навчання в Україні з січня до липня 2018 року¹¹³. Дані свідчать про те, що цього року можливість навчатися в Україні отримали більше іноземців, ніж у попередні роки. Для порівняння – за сім місяців 2017 року було зареєстровано 18 214 запрошень, а у 2016 кількість запрошень склала близько 12 тис. Найбільший попит на українську освіту серед громадян Марокко (вони отримали 4 254 запрошень), далі йдуть Індія (3 210), Нігерія (1 987), Туркменістан (1 724), Єгипет (1 161).

¹¹⁰ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

¹¹¹ Там само.

¹¹² Там само.

¹¹³ <https://mon.gov.ua/ua/news/cogo-roku-najbilshe-zaproshen-na-navchannya-v-ukrayini-otrimali-vstupniki-z-marokko>

2.8. Неврегульована міграція

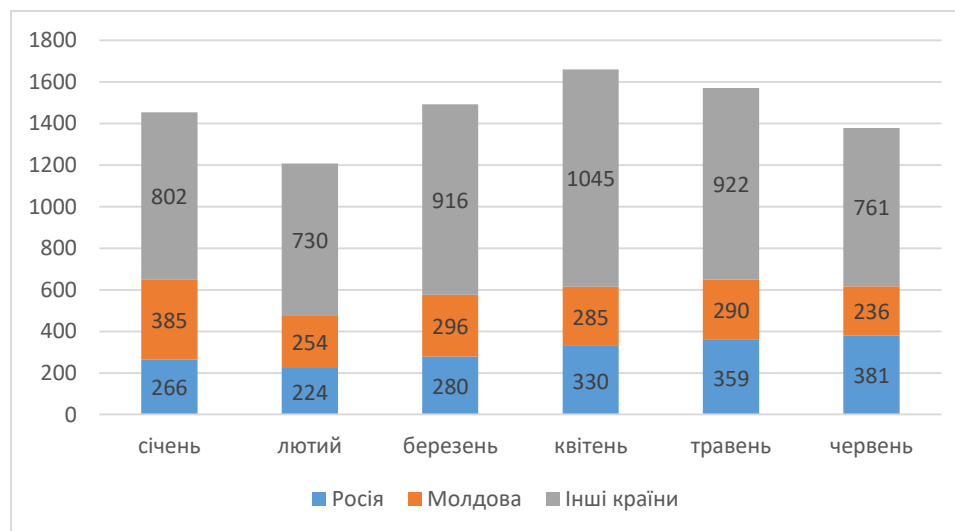
ІОБГ, затримані за незаконне перетинання кордону (осіб, січень-червень 2018 року)¹¹⁴:

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього	
Всього	117	79	84	134	198	160	772	
Ділянка кордону	з Польщею	24	29	30	18	56	44	201
	з Словаччиною	24	4	0	22	46	48	144
	з Угорщиною	16	1	14	3	20	4	58
	з Румунією	0	0	0	1	0	10	11
	з Молдовою	37	31	30	64	43	29	234
	з Росією	9	12	7	22	20	10	80
	з Білоруссю	4	1	1	4	9	6	25
	морем або повітрям	3	1	2	0	4	9	19

Найчастіше за незаконне перетинання кордону затримували громадян В'єтнаму на словацькій ділянці кордону (42 зі 160 іноземців). Водночас у червні було затримано 2 270 громадян України за незаконне перетинання кордону. Переважно це особи, які перетнули кордон з Росією не через офіційні пункти пропуску, а повертались в Україну через офіційні.

Найбільше у червні 2018 року Державною прикордонною службою України з різних підстав було затримано громадян Молдови (414), Угорщини (306), Росії (270), Азербайджану (189), Грузії (149), Туреччини (126), Румунії (109), Білорусі (98), Вірменії (82), Узбекистану (81), Ізраїлю (77), США (75), Польщі (74), В'єтнаму (48) та Китаю (48)¹¹⁵. Найчастіше ІОБГ затримують за порушення правил перебування іноземців в Україні (2 470 з 2 770 затримань).

Кількість ІОБГ, яких було непропущено на територію України, за основними країнами громадянства (січень-червень 2018 року)¹¹⁶:

¹¹⁴ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної прикордонної служби України.

¹¹⁵ Там само.

¹¹⁶ Там само.

Незважаючи на те, що громадяни Росії, якщо порівняти з громадянами Молдови та Білорусі, не так часто перетинають кордон, їх досить часто не пропускають на територію України в основному через непідтверджену мету поїздки (47% випадків у червні 2018 року), недійсність документів (22,3% у червні 2018 року), обмеження в'їзду/виїзду (12,6% у червні 2018 року) та порушення порядку в'їзду/виїзду на ТОТУ (8,1% у червні 2018 року)¹¹⁷.

Дані щодо виявлених мігрантів з нерегульованим статусом¹¹⁸ (січень-червень 2018 року)¹¹⁹:

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього
Виявлено мігрантів з нерегульованим статусом	419	807	1 296	1 062	610	612	4 806
Притягнуто до адміністративної відповідальності (частина перша статті 203 КУпАП)	406	795	1 288	1 033	595	608	4 725
Прийнято рішення про примусове повернення	ТО	401	738	1 246	1 018	589	4 587
	судом	25	53	82	59	26	281
Прийнято рішення про затримання особи з помещенням до ПТПІ	20	41	72	42	14	25	214

Усього за січень-червень 2018 року Державною міграційною службою України виявлено 4 806 мігрантів з нерегульованим статусом, з них 3 323 чоловіків та 1 483 жінок. За частиною першою статті 203 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Порушення іноземцями та особами без громадянства правил перебування в Україні і транзитного проїзду через територію України» за січень-червень 2018 року притягнуто до адміністративної відповідальності 4 725 мігрантів з нерегульованим статусом. З них 21,3% – громадяни Росії, 17% – Азербайджану, 8,5% – Молдови, 7,8% – Грузії, 7,2% – Вірменії та 7% – Узбекистану. Більшість виявлених мігрантів (98,7%) ухилилися від виїзду з України після закінчення відповідного терміну перебування¹²⁰.

Згідно із щомісячним моніторингом прикордонної агенції Євросоюзу Frontex, з січня по травень 2018 року українці здійснили 25 спроб незаконно перетнути кордон з Європейським Союзом, що на 18 спроб менше, ніж за аналогічний період 2017 року^{121,122}.

¹¹⁷ Там само.

¹¹⁸ У цьому моніторинговому документі термін «мігрант з нерегульованим статусом» вживається на позначення терміну «нелегальний мігрант», використовуваного у законодавстві України, звітності державних органів та у публікаціях, як такий, що відповідає практиці Міжнародної організації з міграції.

¹¹⁹ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

¹²⁰ Там само.

¹²¹ <https://frontex.europa.eu/along-eu-borders/migratory-map/>

¹²² https://frontex.europa.eu/assets/Migratory_routes/Detections_of_IBC_2018_07_06.xlsx

Злочини, що розслідуються за статтею 332 Кримінального кодексу України «Незаконне переправлення осіб через державний кордон України» (січень-червень 2018 року)¹²³:

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього
Обліковано кримінальних порушень	25	22	27	34	29	20	157
Кримінальні порушення, у яких особам було вручено повідомлення про підозру	3	6	6	26	6	5	52
Кримінальні порушення, за якими провадження направлені до суду з обвинувальним актом	1	4	1	6	22	6	40

Таким чином, кількість справ, які дійшли до суду станом на червень 2018 року, складає 25,5% від загальної кількості кримінальних правопорушень за даний період (з тих, що внесені до ЄРДР). У 2017 році цей відсоток складав 20,1%, у 2016 році – 18,6%, у 2015 – 31,6%, у 2014 – 44,5%, а у 2013 – 38,6%.

У липні ДМС погодила 54 запити про реадмісію в Україну за стандартною процедурою, з яких 53 стосувались громадян України, а один – іноземця, у тому числі 30 запитів з Німеччини, 34 – з Польщі та 5 – з Швеції. У липні 2018 року реадмісії з України не відбувалось¹²⁴.

Ризики нерегульованої міграції

Зменшення кількості ІОБГ, затриманих за незаконне перетинання кордону, існування маршрутів нерегульованої міграції в та через Україну, помірне збільшення кількості виявлених мігрантів із нерегульованим статусом, зменшення кількості виявлених фактів торгівлі людьми, зменшення кількості осіб, що постраждали від торгівлі людьми, та незмінність кількості осіб, переданих територіальними органами ДМС для здійснення реадмісії, дозволяє оцінити рівень ризиків нерегульованої міграції як такий, що насторожує.

2.9. Шукачі міжнародного захисту

Станом на 1 липня 2018 року в Україні міжнародний захист мали 2 399 біженців та 674 особи, які потребують додаткового захисту¹²⁵.

Шукачі міжнародного захисту (січень-червень 2018 року)¹²⁶:

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього
Кількість осіб, які звернулись із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту	64	60	65	44	72	46	351

¹²³ https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113653&libid=100820#

¹²⁴ Відповідно до даних, які було отримано за запитом від Державної міграційної служби України.

¹²⁵ Там само

¹²⁶ Там само

Кількість виявлених дітей, розлучених із сім'єю, які подали заяву про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту	3	3	4	7	8	9	34
Прийнято рішення про визнання біженцем	0	0	2	0	0	1	3
Прийнято рішення про визнання особою, яка потребує додаткового захисту	0	2	12	5	2	6	27
Прийнято рішення про відмову у наданні захисту в Україні	0	17	18	19	21	25	100

Найбільше осіб, які звернулись до органів міграційної служби із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, у січні-червні 2018 року, було з таких країн: Росія (59), Афганістан (44), Сирія (24), Бангладеш (23), Ірак (21), Узбекистан (19), Таджикистан (12), Пакистан (10) та Ємен (10)¹²⁷.

Згідно з даними Євростату в травні 885 українців шукали міжнародного захисту в країнах Європейського Союзу, з них 275 – в Італії, 200 – в Іспанії та 155 – у Німеччині¹²⁸. За повідомленням Управління з питань іноземців Польщі, у першій половині 2018 року міжнародний захист у Польщі отримали 74 українці, що складає 29% від загальної кількості осіб, які отримали міжнародний захист у Польщі за вказаний період¹²⁹.

Ризики, пов'язані з шукачами міжнародного захисту

Зменшення кількості осіб, які звернулися до органів ДМС із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, помірне збільшення кількості ІОБГ, які отримали захист в Україні, та збільшення кількості відмов у наданні захисту дозволяє оцінити рівень ризиків, що пов'язані з шукачами міжнародного захисту, як допустимий.

2.10. Внутрішня вимушена міграція та внутрішньо переміщені особи

Станом на 30 липня 2018 року, за даними структурних підрозділів соціального захисту населення обласних та Київської міської державних адміністрацій, взято на облік 1 516 246 осіб з окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим¹³⁰, що на 2% більше, ніж наприкінці червня.

На основі даних Міністерства соціальної політики веб-портал «Слово і діло» опублікував матеріали щодо регіонального розміщення ВПО станом на 5 липня 2018 року та щодо внутрішньої міграції ВПО порівняно з травнем 2018 року. На початку липня найбільша кількість ВПО була зареєстрована в Донецькій (552,1 тис. осіб), Луганській (294,3 тис. осіб), Харківській (127 тис.) областях та в Києві (165 тис.). Найменша кількість ВПО була зареєстрована в західних регіонах: Тернопільській (2,1 тис.),

¹²⁷ Там само

¹²⁸ <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database#>

¹²⁹ <https://udsc.gov.pl/trendy-migracyjne-ochrona-miedzynarodowa-w-i-polowie-roku/>

¹³⁰ <https://www.msp.gov.ua/news/15672.html>

Ризики внутрішньої міграції

Наявність постійних обстрілів у зоні ООС, помірне зростання кількості внутрішньо переміщених осіб та помірний рівень внутрішньої міграції дозволяє оцінити рівень ризиків внутрішньої міграції як такий, що насторожує.

2.11. Торгівля людьми

Згідно з оцінками Міжнародної організації з міграції з 1991 року від торгівлі людьми постраждали понад 230 000 осіб¹³⁵.

Протягом I півріччя 2018 року Міністерством соціальної політики встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми, 112 громадянам України. Протягом аналогічного періоду попереднього року такий статус встановлено 102 особам. Протягом I півріччя 2018 року Мінсоцполітики виявлено більше осіб, які постраждали від сексуальної експлуатації (51 особа) порівняно з 2017 роком (46 осіб). Основними країнами призначення громадян України є Російська Федерація, Україна, Польща, Туреччина, ОАЕ тощо.¹³⁶ Всього з 2012 року Міністерство соціальної політики встановило статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми 317 громадянам, які постраждали від трудової експлуатації¹³⁷.

Усього за півроку Національна поліція України виявила майже 200 фактів торгівлі людьми, з них 108 – це сексуальна експлуатація. Станом на 30 липня 2018 року потерпілими визнані 91 жінка, 49 чоловіків, 16 дітей¹³⁸.

Злочини, що розслідуються за статтею 149 Кримінального кодексу України «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо передачі людини»¹³⁹:

	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Всього
Обліковано кримінальних правопорушень у звітному періоді	51	28	29	22	28	18	176
Кримінальні правопорушення, у яких особам вручено повідомлення про підозру	19	16	18	12	13	14	92
Кримінальні правопорушення, за якими провадження направлені до суду з обвинувальним актом	7	4	7	3	20	15	56

¹³⁵ <http://iom.org.ua/en/node/2356>

¹³⁶ <https://www.msp.gov.ua/news/15651.html>

¹³⁷ <https://www.msp.gov.ua/news/15649.html>

¹³⁸ <https://www.npu.gov.ua/news/torgivlya-lyudmi/za-pivroku-policziya-viyavila-majzhe-200-faktiv-torgivli-lyudmi-z-nix-108-cze-seksualna-ekspluatacija-artem-krishhenko/>

¹³⁹ https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113277&libid=100820&c=edit&_c=fo#

3. УПРАВЛІННЯ МІГРАЦІЄЮ ТА КОРДОНАМИ

3.1. Міграційна політика та законодавство України, судова практика

Детальний перелік законодавчих актів, які набрали чинності в липні, та законодавчих ініціатив, які були оприлюднені в липні, та їх короткий опис доступні на сайті МОМ¹⁴⁰. УВКБ ООН опублікувало огляд законодавства, що стосується внутрішньо переміщених осіб за червень 2018 року¹⁴¹.

Серед найбільш суттєвих законодавчих змін у сфері міграції — набуття чинності постановою Кабміну від 11 липня 2018 року № 548 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», яка врегулює питання призначення щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, зокрема на оплату житлово-комунальних послуг, обліку таких осіб і проходження ними фізичної ідентифікації¹⁴². Раніше Київський апеляційний адміністративний суд підтримав позицію Окружного адміністративного суду, який скасував нормативні акти Кабміну стосовно перевірок переселенців задля отримання пенсій та соціальних виплат. Відтак з 5 липня 2018 року ніякі органи влади чи місцевого самоврядування не мають права проводити перевірки переселенців¹⁴³. Однак, згідно з роз'ясненням Міністерства соціальної політики, досі залишаються чинними пункти, відповідно до яких соціальні виплати призначаються та відновлюються на підставі акту обстеження житлово-побутових умов¹⁴⁴.

24 липня до Комітету парламенту було направлено проект Постанови Верховної Ради України «Про проведення парламентських слухань на тему «Проблемні питання життєзабезпечення громадян, а також пенсійного забезпечення населення з окупованих територій (5 листопада 2018 року)», що мають сприяти посиленню соціального захисту громадян, які проживають поблизу лінії зіткнення, а також пенсійного забезпечення населення з окупованих територій, визначенню основних проблем у цій сфері та завдань щодо їх вирішення¹⁴⁵.

У липні до ознайомлення парламенту надано такі проекти: проект Закону України «Про врегулювання правового статусу осіб, стосовно яких порушено законодавство України про кримінальну відповідальність, кримінальне процесуальне, кримінально-виконавче законодавство України внаслідок збройної агресії, збройного конфлікту, тимчасової окупації території України»¹⁴⁶, проект Закону України «Про внесення змін до статті 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» щодо гарантування конституційного права внутрішньо переміщених осіб на свободу пересування»¹⁴⁷, проект Постанови Верховної Ради України «Про

¹⁴⁰ http://www.iom.org.ua/sites/default/files/lm_july_2018_ukr_0.pdf

¹⁴¹ http://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2018/07/2018-06-Legislative-Update_final_UA.pdf

¹⁴² <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/548-2018-n>

¹⁴³ <https://helsinki.org.ua/articles/sud-skasuvav-perevirky-pereselentsiv/>

¹⁴⁴ <http://www.donbasssos.org/ispolnenie-resheniya-suda-minsocem/>

¹⁴⁵ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64489

¹⁴⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64360

¹⁴⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64478

невідкладні заходи щодо організації оздоровлення та відпочинку дітей, які постраждали внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів»¹⁴⁸.

Державна міграційна служба України ініціює заходи для полегшення процедури отримання паспорта особами ромської національності, які живуть в Україні, оскільки на сьогодні гострою соціальною проблемою є питання оформлення паспортів особами ромської національності¹⁴⁹. За даними Нацполіції в Україні близько 3 100 місць компактного проживання ромів, загальна чисельність яких — більше 100 тисяч осіб¹⁵⁰.

На новий етап виходить робота щодо підготовки Всеукраїнського перепису населення, який має відбутися 2020 року. 18 липня Кабінет Міністрів України за ініціативи Міністерства економічного розвитку ухвалив рішення про проведення пробного перепису населення України в 2019 році¹⁵¹. За пропозицією Державної служби статистики, яка є відповідальною за пробний перепис, він буде проводитися в Оболонському районі Києва та Бородянському районі Київської області у грудні 2019 року¹⁵².

Міністерство юстиції анонсувало законопроект про онлайн-перереєстрацію місця проживання, суть якого полягає в тому, щоб дати можливість здійснювати онлайн-перереєстрацію місця проживання тим, хто отримав паспорт громадянина України у формі картки¹⁵³.

Кабінет Міністрів України 18 липня спростив процедуру працевлаштування іноземців, усунувши вимогу виїхати з країни після влаштування на роботу для отримання посвідки на проживання. Відповідне рішення передбачає скасування можливості відмови в оформленні посвідки на проживання на підставі того, що дата в'їзду в Україну передує даті отримання дозволу на працевлаштування. На думку уряду, результатом таких змін має стати відкритість України для висококваліфікованих іноземних фахівців, а також зменшення навантаження на ДМС¹⁵⁴.

Уряд та парламент продовжують роботу в напрямку вдосконалення політики щодо захисту дітей, зокрема тих, які подорожують. 3 липня ВР прийняла в другому читанні законопроект № 8296 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання", а наприкінці липня його підписав Президент¹⁵⁵. Закон регулює проблему невиплати аліментів одного з батьків тому, хто фактично проживає з дитиною, і вводить низку жорстких покарань у разі несплати, а також впроваджує норми, які регулюють і виїзд дитини за кордон. Зміни також передбачають скасування оподаткування аліментів від нерезидентів України, оскільки аліменти, що виплачуються платнику податку резидентом, не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу. 4 липня уряд спростив процедуру виїзду за кордон окремих категорій громадян України, які не досягли 16-річного віку через схвалення постанови КМУ "Про внесення змін до Правил перетинання

¹⁴⁸ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64335

¹⁴⁹ <https://news.finance.ua/ua/news/-/431397/v-ukrayini-dlya-romiv-hochut-polegshyty-protsedury-otrymannya-pasporta>

¹⁵⁰ http://mvs.gov.ua/ua/news/14527_Arsen_Avakov_Mamo_stvoriti_atmosferu_u_suspilstvi_koli_buti_neonacist_om_necikavo_ta_nevigidno_FOTO.htm

¹⁵¹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/kabinet-ministriv-uhvaliv-rishennya-pro-provedennya-probnogo-perepisu-naselennya-ukrayini-v-2019-roci>

¹⁵² <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-provedennya-probnogo-perepisu-naselennya>

¹⁵³ <https://www.facebook.com/minjust.official/posts/495000747588274>

¹⁵⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/u-ramkah-deregulacijonogo-zasidannya-uryad-sprostiv-dostup-do-telekomunikacijnih-merezh-dlya-biznesu-ta-pravila-pracevlashtuvannya-inozemciv>

¹⁵⁵ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63899

державного кордону громадянами України¹⁵⁶. Зокрема, уточнюється термін дії проїзного документа дитини, лібералізовано вимоги щодо виїзду за кордон дітей у разі їхньої самостійної подорожі літаками та приведено у відповідність до європейського законодавства порядок перетинання державного кордону дітьми, які народжені за кордоном.

12 липня був прийнятий Закон України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти»¹⁵⁷, який визначає правовий статус осіб, зниклих безвісти, та забезпечує правове регулювання відносин, пов'язаних із встановленням та обліком, розшуком і соціальним захистом таких осіб та їхніх родичів. Відповідно до нього іноземець чи особа без громадянства, яка зникла на території України, набуває правового статусу особи, зниклої безвісти, в порядку, передбаченому цим Законом, якщо така особа перебувала на території України на законних підставах.

8 липня набув чинності прийнятий 21 червня 2018 року Закон України «Про національну безпеку України»¹⁵⁸, який визначає та розмежовує повноваження державних органів у сферах національної безпеки й оборони, забезпечує демократичний цивільний контроль над відомствами та формуваннями сектору безпеки і оборони. У Законі передбачено, що Кабінет Міністрів України забезпечує цивільний контроль за діяльністю Державної прикордонної служби України та Державної міграційної служби України. Також визначено, що Міністерство внутрішніх справ України є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику, зокрема й у таких сферах: захист державного кордону України та охорона суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні, а також міграція (імміграція та еміграція), зокрема протидія нелегальній (незаконній) міграції, громадянство, реєстрація фізичних осіб, зокрема біженців та інших визначених законодавством категорій мігрантів.

На думку голови ДПСУ, незабаром Україна може зіштовхнутись із проблемою різкого збільшення кількості потенційних мігрантів із нерегульованим статусом, які будуть намагатися потрапити в Україну. Одним із пріоритетних напрямків змін у міграційній політиці України Голова ДПСУ вважає посилення міграційного законодавства та криміналізацію відповідальності за незаконне перетинання державного кордону¹⁵⁹.

ДМС з власної ініціативи розробила законопроект «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за викрадення, привласнення, збут, підроблення документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи її спеціальний статус та/або використання завідомо підроблених таких документів»¹⁶⁰. Проект закону має посилити кримінальну відповідальність, зокрема, за викрадення, привласнення, збут, підроблення документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи її спеціальний статус, а також документів, які стали підставою для їх видачі, за використання завідомо підроблених таких документів.

¹⁵⁶ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vnesennya-zmin-do-pravil-peretinannya-derzhavnogo-kordonu-gromadyanami-ukrayini>

¹⁵⁷ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2505-19>

¹⁵⁸ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

¹⁵⁹ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/petro-cigikal-ozvuchiv-napryamki-nedopushchennya-rizkogo-zbilshennya-kilkosti-nezakonnih-migrantiv-v-ukrayinu>

¹⁶⁰ <https://dmsu.gov.ua/diyalnist/konsultaczi-j-z-gromadskistyju/gromadske-obgovorennya/proektu-zakonu-ukrajni-pro>

У липні Генеральна прокуратура України задовольнила запит Туреччини від жовтня 2017 року щодо видачі журналіста Юсуфа Інана¹⁶¹, якого перед тим затримали в Україні турецькі спецслужби. За різними джерелами, Юсуф Інан покинув Туреччину у 2016 році після спроби державного перевороту, а згодом керував з України опозиційними інтернет-медіа; його звинувачують у членстві в терористичній організації¹⁶².

Судова практика

Сергію Мазуру, координатору української праворадикальної громадської організації «С14», підозрюваному у вчиненні у квітні 2018 року погрому табору ромів на Лисій горі у Києві, суд визначив запобіжний захід у вигляді цілодобового домашнього арешту, а також поклав на нього обов'язок здати слідчому документи, що дають право на виїзд з України. Поручителями Сергія Мазура виступили народні депутати Ігор Луценко (фракція «Батьківщина») та Юрій Тимошенко (фракція «Народний фронт»)^{163,164}.

У справах щодо погромів таборів ромів у Тернополі та Львівській області відбувся розгляд судами апеляційних скарг на ухвали про обрання запобіжних заходів. У результаті прокурору не вдалося змінити підозрюваному у розгоні ромського табору у Тернополі Павлу Гривняку запобіжний захід на більш жорсткий – домашній арешт^{165,166}. Апеляційну скаргу повнолітнього підозрюваного у нападі на ромський табір у Львівській області з проханням обрати більш м'який запобіжний захід у вигляді домашнього арешту замість тримання під вартою суд не задовольнив¹⁶⁷. Натомість аналогічні апеляційні скарги щодо двох з семи неповнолітніх підозрюваних було задоволено, на них також було покладено обов'язок здати слідчому документи, що дають право на виїзд з України^{168,169}.

4 липня 2018 року Вінницький міський суд відмовив у задоволенні адміністративного позову обласного управління Державної міграційної служби України до громадянки Японії про примусове видворення з території України її та її п'ятьох малолітніх дітей¹⁷⁰. Суд обґрунтував своє рішення тим, що оскільки рішення ДМС про повернення громадянки Японії до країни походження не оголошувалось їй у присутності перекладача, як передбачено Інструкцією про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства¹⁷¹, а докази вручення рішення і отримання зобов'язання про повернення відсутні, факт невиконання без поважних причин рішення про повернення в установлений строк також відсутній. Отже, підстав вважати, що відповідачка свідомо ухилятиметься від виїзду з території України, немає. 25 липня 2018 року Вінницький апеляційний адміністративний суд залишив апеляційну скаргу обласного управління ДМС без задоволення, а судові рішення суду першої інстанції – без змін¹⁷².

¹⁶¹ <https://detector.media/community/article/139455/2018-07-19-gpu-pidverdila-vidachu-zhurnalista-yusufa-inana-turechchini/>

¹⁶² https://humanrights.org.ua/material/v_ukrajini_zatrimali_opozicijnogo_zhurnalista_z_turechchini_zmi

¹⁶³ <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75446170>

¹⁶⁴ <https://www.radiosvoboda.org/a/news/29373467.html>

¹⁶⁵ <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75155464>

¹⁶⁶ <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75524781>

¹⁶⁷ <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75287810>

¹⁶⁸ <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75288022>

¹⁶⁹ <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75231437>

¹⁷⁰ <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75075126>

¹⁷¹ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12/paran276#n276>

¹⁷² <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75510649>

24 липня 2018 року ЄСПЛ своїм рішенням у справі «Вишняков проти України» констатував порушення статті 8 Європейської конвенції з прав людини (право на повагу до приватного і сімейного життя) щодо невиконання рішення, яким заявнику було надано право спілкуватися з дитиною¹⁷³. Заявник також скаржився на те, що при розгляді справи про визначення місця проживання дитини національні суди не оцінили належно всі факти, і зокрема той, що місто Селидове, де мати проживає з дитиною, знаходиться поряд із зоною збройного конфлікту, через що безпека дитини піддається ризику. Національні суди не визнали ці причини вагомими та достатніми, а зміну місця проживання – у «найкращих інтересах дитини». ЄСПЛ зазначив, що у справах про опіку значна свобода розсуду надається національним органам та відхилив скаргу заявника у цій частині.

3.2. Виділення та розподіл ресурсів, інфраструктурні зміни

Уряд України та французька компанія «Airbus helicopters» підписали Угоду про постачання 55 гелікоптерів для потреб Національної поліції, Державної служби з надзвичайних ситуацій, Державної прикордонної служби та Національної гвардії. За угодою в Україну надійдуть 21 гелікоптер H225, 10 гелікоптерів H145 та 24 гелікоптери H125. Вартість контракту склала 555 млн. євро. Вона враховує як закупівлю гелікоптерів, так і технічну підтримку й навчання пілотів та обслуговуючого персоналу. Частину коштів надають французькі банки, а також казначейство Франції у формі середньострокових кредитів. Гелікоптери будуть використовуватися зокрема для проведення антитерористичних заходів, охорони державного кордону, повітряної розвідки¹⁷⁴.

4 липня 2018 року прокурори Спеціалізованої антикорупційної прокуратури повідомили про завершення досудового розслідування, яке проводилось детективами Національного антикорупційного бюро України, вісьмом підозрюваним у заволодінні коштами державного бюджету України, виділеними на інженерно-технічне облаштування українсько-російського державного кордону до районів проведення антитерористичної операції та Автономної Республіки Крим (так званий проект «Стіна»)¹⁷⁵. Посадовців ДПСУ та представників бізнесу підозрюють у корупційних зловживаннях, у результаті яких інтересам держави завдано збитків у розмірі понад 16,68 млн. грн. У відповідь прикордонне відомство повідомило, що зацікавлене у якнайшвидшому завершенні розслідування, оскільки реалізація проекту інженерно-технічного облаштування кордону з Росією є вкрай важливим проектом для України¹⁷⁶. ДПСУ також викладає свою позицію щодо розслідування цієї справи, яке проводиться НАБУ¹⁷⁷.

Кабінет Міністрів України виділив 105,98 млн. грн. для будівництва двох тимчасових контрольних пунктів в'їзду/виїзду на територію України – «Каланчак» і «Чонгар» - на адміністративній межі Херсонської області з тимчасово окупованою територією Автономної Республіки Крим¹⁷⁸. Уже

¹⁷³ <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184824>

¹⁷⁴ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/ukrayina-ta-airbus-helicopters-pidpisali-ugodu-pro-postachannya-55-gelikopteriv-dlya-potreb-dsns-nacionalnoyi-policiyi-nacgvardiyi-ta-prikordonnoyi-sluzhbi>

¹⁷⁵ <https://nabu.gov.ua/novyny/proekt-stina-materialy-spravy-vidkryto>

¹⁷⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/derzhprikordonsluzhba-zacikavlena-u-yaknayshvidshomu-zavershenni-rozsliduvannya-po-proektu-inzhenerno-tehnichnogo-oblashtuvannya-kordonu/>

¹⁷⁷ <https://www.facebook.com/Prykordonnyk.Ukrainy/posts/1769182966451705>

¹⁷⁸ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/kabmin-vidiliv-1059-mln-grn-na-budivnictvo-dvoh-avtomobilnih-kpp-na-mezhi-z-krimom>

наприкінці цього року на цих пунктах пропуску будуть створені всі необхідні умови для забезпечення належного комфорту громадян під час перетину адміністративної межі¹⁷⁹.

24 липня набула чинності Постанова Кабміну «Про внесення змін до Порядку реалізації Договору між Урядом України та Урядом Республіки Польща про надання кредиту на умовах пов'язаної допомоги»¹⁸⁰, що створює можливість урахувати та нормативно врегулювати зауваження й пропозиції Польської Сторони до заходів Адміністрації Державної Прикордонної служби України, які планується виконати за допомогою кредиту. У межах реалізації акту Держприкордонслужба отримає та спрямує додаткові ресурси на будівництво (реконструкцію) прикордонних підрозділів і зможе забезпечити організацію належних умов несення служби особовим складом прикордонників на кордоні з ЄС.

У липні через портал prozorro.gov.ua було оголошено такі тендери, замовником яких стала ДМС:

- Послуги зі створення комплексної системи захисту інформації програмно-технічного комплексу «Реєстр територіальних громад»^{181,182};
- Послуги зі створення комплексної системи захисту інформації ЄДРР^{183,184};
- Робочі станції для оформлення та видачі документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, з комплектом обладнання для зняття біометричних даних (параметрів) особи^{185,186};
- Послуги зі створення комплексної системи захисту інформації Єдиної інформаційно-аналітичної системи управління міграційними процесами^{187,188}.

12 липня була оголошена та завершена закупівля щодо «Організації будівельного виробництва»¹⁸⁹. Цього місяця ДМС також оголосила тендери на надання послуг з організації примусового видворення за межі України мігрантів з нерегульованим статусом, однак вони не відбулися^{190,191,192}.

9 липня в селі Агрономічне Вінницького району відкрито новий центр надання адміністративних послуг, який надаватиме 37 видів адміністративних послуг, у тому числі паспортної системи¹⁹³.

¹⁷⁹ <https://mtu.gov.ua/news/29958.html>

¹⁸⁰ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/565-2018-n>

¹⁸¹ «Професійні послуги у комп'ютерній сфері» основного словника національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник»

¹⁸² <https://www.dzo.com.ua/tenders/2607908>

¹⁸³ «Професійні послуги у комп'ютерній сфері» основного словника національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник»

¹⁸⁴ <https://www.dzo.com.ua/tenders/2607935>

¹⁸⁵ «Машини для обробки даних (апаратна частина)» Основного словника національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник»

¹⁸⁶ <https://www.dzo.com.ua/tenders/2608437>

¹⁸⁷ «Професійні послуги у комп'ютерній сфері» основного словника національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник»

¹⁸⁸ <https://www.dzo.com.ua/tenders/2607936>

¹⁸⁹ <https://www.dzo.com.ua/tenders/2607342>

¹⁹⁰ «Послуги туристичних агентств та подібні послуги» основного словника національного класифікатора України ДК 021:2015 «Єдиний закупівельний словник»

¹⁹¹ <https://www.dzo.com.ua/tenders/2607908>

¹⁹² <https://www.dzo.com.ua/tenders/2607826>

¹⁹³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-seli-agronomichne-vidkrito-cznap.htm>

27 липня на Миколаївщині введено в експлуатацію збудований у квітні цього року центр розміщення іноземців – осіб, які не мають підстав для перебування в Україні та іноземців, переданих до України в рамках міжнародних угод про реадмісію осіб. Запущений в експлуатацію центр збудований на кошти та за підтримки Євросоюзу, є третім в Україні й розрахований на одночасне утримання близько сотні іноземців¹⁹⁴.

З 18 липня розпочинається у тестовому режимі робота електронної черги у підрозділах УДМС України в Житомирській області¹⁹⁵.

Як повідомляє МТОТ, у червні на гарячу лінію для ВПО (яка діє в рамках Тристороннього Меморандуму між МТОТ, ГО «Донбас SOS» та програмою «Радник з питань ВПО» з листопада 2017 року) надійшло 2 438 дзвінків, загальна кількість запитів становила 3 301. З тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей надійшло 550 дзвінків (22,6 % від загальної кількості). Кількість юридичних консультацій сягнула 788 дзвінків (34,78 % від загальної кількості)¹⁹⁶.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству соціальної політики на 2018 рік» було зменшено обсяг видатків на надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг на суму 124,2 млн. гривень. Натомість збільшено обсяг видатків для виконання Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для деяких категорій населення на розмір 134,8 млн. гривень¹⁹⁷.

За ініціативи МТОТ КМУ прийняв рішення про розподіл субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам в обсязі 18,2 млн. гривень на здійснення заходів щодо підтримки територій, що зазнали негативного впливу внаслідок збройного конфлікту на сході України, зокрема на придбання 66 квартир та придбання 23 комплектів обладнання у 13 містах Донецької та Луганської областей для видачі біометричних паспортів та паспортів громадянина України не лише для ВПО, але й для громадян України, що проживають на окупованих територіях¹⁹⁸.

3.3. Зміни в організації та управлінні

4 липня Кабінет Міністрів України відповідним розпорядженням призначив заступником Міністра внутрішніх справ Сергія Гончарова¹⁹⁹. До цього призначення Гончаров був першим заступником директора Головного сервісного центру МВС України, а також заступником начальника департаменту поліції охорони.

¹⁹⁴ <https://www.facebook.com/passportcenterua/videos/1913759502016924/>

¹⁹⁵ <https://dmsu.gov.ua/news/region/do-uvagi-gromadyan-elektronna-chergha.html>

¹⁹⁶ <http://mtot.gov.ua/garyacha-liniya-dlya-vpo-u-cherwni-nadijshlo-2438-dzvinkiv/>

¹⁹⁷ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-pererozpodil-deyakh-vidatkiv-derzhavnogo-byudzhetu-peredbachenih-ministerstvu-socialnoyi-politiki-na-2018-rik>

¹⁹⁸ <http://mtot.gov.ua/za-initsiatyvy-mtot-z-derzhavnogo-byudzhetu-vydileno-18-2-miljoniv-gryven-na-zabezpechennya-tymchasovym-zhytlov-vpo-ta-udoskonalennya-ukrayinskykh-servisiv-u-donetskij-ta-luganskij-oblasty/>

¹⁹⁹ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/456-2018-p>

26 липня набула чинності Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни в додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2014 р. № 85»²⁰⁰. Постанова збільшує чисельність Адміністрації Державної Прикордонної служби на 115 осіб, що зумовлено участю ДПСУ у проведенні ООС, у проведенні заходів у рамках імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, запровадженням європейських стандартів, безвізового режиму.

У МТОТ за підтримки Уряду Швейцарської Конфедерації та Світового банку створено Науково-консультативну раду для розгляду наукових рекомендацій та проведення фахових консультацій з основних питань діяльності Міністерства²⁰¹.

ДПСУ вирішила посилити охорону державного кордону з країнами ЄС і відправила додаткових працівників для посилення на Закарпаття, оскільки відслідковується активізація протиправної діяльності, пов'язаної з переміщенням груп незаконних мігрантів, підакцизних товарів²⁰².

Підсумки роботи за перше півріччя 2018 року підбили представники ДМС у регіонах, зокрема, у Чернігівській²⁰³, Донецькій²⁰⁴, Тернопільській²⁰⁵, Запорізькій²⁰⁶, Житомирській²⁰⁷, Одеській²⁰⁸, Київській областях²⁰⁹. Загальні підсумки роботи ДМС відображені в інфографіці²¹⁰.

Також колегія ДПСУ підбила підсумки оперативно-службової діяльності за перше півріччя 2018 року²¹¹.

У цей період відбулася низка навчальних семінарів. У ДМС в Кіровоградській області пройшла розширена нарада-семінар, де були розглянуті питання з прийняття до та набуття громадянства України, оформлення документів, що підтверджують громадянство України та посвідчують особу, запровадження видачі посвідок на тимчасове та постійне проживання з безконтактним електронним носієм, з організації роботи з протидії нерегульованій міграції та оформлення документів про адміністративні правопорушення²¹². 13 липня у ДМС у Чернівецькій області відбулося навчання з актуальних питань електронного декларування, наслідків у випадку порушення вимог фінансового контролю або виникнення конфлікту інтересів²¹³. 19 липня відбувся захід для заступників начальників регіональних управлінь, прикордонних загонів та відділів прикордонної

²⁰⁰ <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-vnesennya-zmini-v-dodatok-1-do-postanovi-kabinetu->

²⁰¹ <http://mtot.gov.ua/u-mtot-stvoreno-naukovo-konsultatyvnu-radu/>

²⁰² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-zakarpatti-oficeri-administracii-derzhprikordonsluzhbi-posilyat-ohoronu-derzhavnogo-kordonu/>

²⁰³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/9-lipnya-vidbulasya-kolegiya-udms-ukrajni-v-chernigivskij-oblasti-za-pidsumki-roboti-pershogo-pivrichchya-2018-roku.html>

²⁰⁴ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-m-mariupoli-pidbili-pidsumki-roboti-za-pivrichchya.html>

²⁰⁵ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-migracijnij-sluzhbi-ternopilshhini-pidbili-pidsumki-roboti-v-pershomu-pivrichchi.html>

²⁰⁶ <https://dmsu.gov.ua/news/region/nachalnik-migracijnoj-sluzhbi-zaporizhchini-vzyav-uchast-u-pidbitti-pidsumkiv-roboti-golovного-upravlinnya-policzij-oblasti.html>

²⁰⁷ <https://dmsu.gov.ua/news/region/rozshirene-zasidannya-kolegij-udms-ukrajni-v-zhitomirskij-oblasti.html>

²⁰⁸ <https://dmsu.gov.ua/news/region/rozshirene-zasidannya-kolegij-gu-dms-v-odeskij-oblasti.html>

²⁰⁹ <https://dmsu.gov.ua/news/dms/nadannya-gromadyanam-administrativnix-poslug-povinnovidbuvatisya-shvidko-zruchno-ta-zrozumilo.html>

²¹⁰ <https://www.facebook.com/dmsu.gov.ua/posts/1994955140516618>

²¹¹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/petro-cigikal-u-nas-z-vropeyskimi-kolegami-dine-bachennya-regionalnoi-bezpeki/>

²¹² <https://dmsu.gov.ua/news/region/na-kirovogradshhini-posileno-kontrol-za-robotoyu-rajonnix-pidrozdiliv-migracijnoj-sluzhbi.html>

²¹³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/v-chernivczyax-provedeno-navchannya-z-pitan-elektronного-deklaruvannya.html>

служби з персоналу ДПСУ для підвищення організаторських навичок керівного складу, удосконаленої системи роботи з персоналом²¹⁴. 20 липня семінар щодо актуальних питань дозвільних процедур у сфері будівництва та організації надання адміністративних послуг Державної міграційної служби в ЦНАПах відбувся на Херсонщині²¹⁵. 25 липня в ДМС Одеської області відбувся практичний семінар з питань дотримання вимог стандартних операційних процедур при прийнятті документів для оформлення паспорта громадянина України та паспорта громадянина України для виїзду за кордон та інших питань²¹⁶. 27 липня в Чернівцях відбулося навчання для представників працівників територіальних підрозділів ДМСУ, відповідальних за роботу з іноземцями та особами без громадянства та протидію нерегульованій міграції, де було обговорено питання дотримання вимог законодавства під час здійснення адміністративного провадження та належний контроль за виконанням адміністративних стягнень²¹⁷.

Співробітники Головного експертно-криміналістичного центру ДПСУ провели дводенні заняття щодо безпеки проїзних документів та виявлення в них ознак підробок. У навчанні взяли участь військовослужбовці, які пройшли відбір у рамках проекту «Нове обличчя кордону». Під час підготовчого курсу прикордонники мали змогу підвищити рівень своїх спеціальних знань та вдосконалити практичні навички з виявлення фальсифікованих документів. Усього в рамках чергового курсу підготовки пройшли навчання 25 інспекторів прикордонної служби Луганського, Львівського, Чопського прикордонних загонів, ОКПП «Київ» та Кінологічного навчального центру. Подібні заняття із залученням інструкторів Головного експертно-криміналістичного центру проводяться вже втретє у цьому році²¹⁸.

1 серпня стартує черговий етап проекту «Нове обличчя кордону», який здійснює Державна прикордонна служба у партнерстві з Міжнародною організацією з міграції та Посольством США в Україні. Відбір кандидатів відбуватиметься у прикордонні підрозділи «Пархоменкове», що у Волинській області, та «Харків-аеропорт». Крім того, відкрита реєстрація на посади у відділах «Рава-Руська», «Краківець» та ОКПП «Київ». Загалом планується відібрати близько 460 осіб. Конкурс проводиться як серед військовослужбовців ДПСУ на посади сержантського та офіцерського складу, так і серед цивільної молоді на посади сержантського складу²¹⁹.

9 липня розпочалася вступна кампанія у Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, що здійснює підготовку персоналу для ДПСУ та надає освітні послуги цивільній молоді за кошти юридичних або фізичних осіб²²⁰.

²¹⁴ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/%20video%20-kerivniy-sklad-po-roboti-z-personalom-derzhprikordonsluzhbi-vdoskonaliv-svoyu-fahovu-maysternist/>

²¹⁵ <https://dmsu.gov.ua/news/region/organizacziya-nadannya-administrativnix-poslug-derzhavnoj-migracijnoj-sluzhbi-v-cznax.html>

²¹⁶ <https://dmsu.gov.ua/news/region/25072018-roku-migracijna-sluzhba-v-odeskij-oblasti-provela-praktichnij-seminar.html>

²¹⁷ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-chernivcyyax-provedeno-navchannya-v-ramkax-pidgotovki-do-operacij-migrant.html>

²¹⁸ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/spivrobotniki-derzhprikordonsluzhbi-pidvishchili-kvalifikaciyu-u-viyavlenni-pidroblenih-dokumentiv/>

²¹⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/nove-oblichchya-kordonu-chergoviy-prikordonni-pidrozdili-ochikuyut-na-energiynih-ta-vmotivovanih-lyudey/>

²²⁰ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/u-nacionalnij-akademii-derzhprikordonsluzhbi-rozpochalas-vstupna-kampaniya-2018/>

Триває боротьба з корупцією всередині відповідних відомств. Посадовців ДМС Львівщині засуджено за отримання неправомірної вигоди: у 2014 році виявлено факт одержання неправомірної вигоди керівниками Головного управління Державної міграційної служби України у Львівській області; наприкінці 2016 року судом винесено обвинувальний вирок, який згодом скасував апеляційний суд та повернув на новий судовий розгляд, остаточний розгляд завершив процес та встановив, що зловмисники позбавлені права 3 роки обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих функцій, а їхнє майно підлягає конфіскації²²¹. Часто при спробі перетину кордону мігранти пропонують хабарі^{222,223,224,225}. З початку року у ДПСУ задокументовано понад 470 відмов прикордонників від хабарів, а стосовно правопорушників оформлено протоколи за статтею, що передбачає кримінальну відповідальність²²⁶, тому у Державній прикордонній службі проводяться заходи з протидії корупції та недопущення втягування персоналу в протиправну діяльність.

У МВС створили робочу групу з питань інтеграції ромської меншини в українське суспільство, до якої увійшли представники МВС, Нацполіції, Державної міграційної служби, Національної академії внутрішніх справ, Офісу Ради Європи в Україні, Міністерства соціальної політики, Міністерства юстиції, Міністерства культури, СБУ, КМДА, ромських громадських організацій. План роботи групи включає профілактичну роботу з населенням у місцях стихійних поселень ромів; забезпечення громадського порядку та безпеки в цих місцях; профілактику втягування у злочинну діяльність дітей ромської національної меншини; виявлення та реагування на заклики до вчинення протиправних дій щодо ромів та інші²²⁷.

ДМС оприлюднила на сайті проект наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції про порядок фіксації біометричних даних (параметрів) іноземців та осіб без громадянства посадовими особами Державної міграційної служби України, її територіальних органів і територіальних підрозділів» та приймає пропозиції щодо нього²²⁸. Інструкція унормує процедуру фіксації біометричних даних (параметрів) іноземців та осіб без громадянства посадовими особами Державної міграційної служби України, її територіальних органів і територіальних підрозділів.

3.4. Міжвідомча співпраця

З квітня 2018 року тривають спільні дії відповідальних відомств щодо протидії протиправній діяльності на кордоні, у тому числі протидії незаконному перетину кордону, незаконному переміщенню підакцизних товарів, контрабанді наркотичних речовин, зброї та боєприпасів у рамках спільної спеціальної прикордонної операції «Кордон-2018». За даними ДПСУ за перші 4 місяці операції прикордонники у співпраці з іншими відповідальними органами затримали 175 мігрантів з нерегульованим статусом, не пропустили через державний кордон понад 1 000 потенційних

²²¹ <https://lviv.gp.gov.ua/ua/news.html? m=publications& c=view& t=rec&id=233818>

²²² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/za-3000-inozemci-namagalis-bezpereshkodno-peretnuti-derzhavniy-kordon/>

²²³ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/2-tisyachi-forintiv-zaproponuvav-inozemec-prikordonnkam-dlya-bezpereshkodnogo-peretinu-kordonu/>

²²⁴ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/livic-za-500-dolariv-ssha-ochikuvav-na-spriyannya-v-nezakonnomu-peretini-kordonu/>

²²⁵ <https://www.npu.gov.ua/news/novini-z-regioniv-ta-in-sajtiv/v-aeroportu-borispil-zatrimano-inozemczya-xabarnika/>

²²⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/1300-dlya-bezpereshkodnogo-peretinu-derzhavnogo-kordonu/>

²²⁷ http://mvs.gov.ua/ua/news/14554_U_MVS_stvorili_robochu_grupu_z_pitannya_integracii_romskoi_nacionalnoi_menshini_v_ukrainske_suspilstvo_FOTO.htm

²²⁸ <https://dmsu.gov.ua/diyalnist/konsultacij-z-gromadskisty/gromadske-obgovorennya/project-mvs-biometricdata.html>

іноземців-порушників міграційного законодавства та виявили більше 2 000 порушників кордону й прикордонного режиму. Операція «Кордон-2018» проходить за ініціативи й під керівництвом ДПСУ. Разом із підрозділами прикордонного відомства в операції беруть участь представники взаємодіючих структур, ЗСУ й прикордонних відомств суміжних країн, зокрема Польщі, Словаччини, Угорщини, Румунії і Молдови, та міжнародних організацій, таких як Frontex, EUBAM, Інтерпол, Європол. У межах операції на регіональних рівнях створено міжвідомчі координаційні та мобільні групи для спільних дій, а в тісній взаємодії з відповідними органами суміжних країн за необхідності проводяться спільні патрулювання на найбільш активних ділянках. Крім того, для підвищення щільності охорони державного кордону діють резерви ДПСУ, застосовуються спільні міжвідомчі групи на шляхах руху правопорушників і в пунктах пропуску²²⁹.

За словами першого заступника Міністра внутрішніх справ, з 26 липня по 31 серпня 2018 року триватимуть цільові профілактичні заходи з нагляду та контролю за виконанням законодавства у міграційній сфері під назвою «Мігрант»²³⁰. Превентивні заходи з нагляду та контролю за виконанням законодавства у міграційній сфері здійснюються спільно представниками Нацполіції, ДМС та ДПСУ. Перший заступник Голови Нацполіції В'ячеслав Аброськін наголосив, що завданням поліцейських є виявлення іноземних іноземців, які прибули в Україну з метою вчинення протиправних дій²³¹. Для забезпечення обміну інформацією та повної міжвідомчої взаємодії у виявленні порушників вимог перебування в Україні, іноземців, які вчиняють злочини на території країни, притягнення їх до відповідальності та видворення за межі держави на базі Ситуаційного центру Нацполіції буде розгорнуто діяльність міжвідомчого Ситуаційного центру. Окрім того, у рамках спецзаходів заплановано спільні тактико-спеціальні навчання Національної поліції, Державної міграційної служби, Державної прикордонної служби, Державної служби з надзвичайних ситуацій та Національної гвардії України²³².

У рамках спільної роботи в напрямку виявлення фактів не врегульованої міграції відомствами було проведено ряд спільних заходів. Зокрема, з 4 по 6 липня в Запорізькій області спільними зусиллями представників ДМС та СБУ проводились цільові профілактичні заходи з виявлення іноземців та осіб без громадянства, які перебувають на території України з порушенням правил, та прийнято рішення про примусове повернення за межі України щодо 5 осіб²³³. Канали незаконного переправлення осіб через державний кордон було перекрито представниками правоохоронних органів на Сумщині²³⁴, представниками правоохоронних органів та ДМС у Харкові²³⁵, співробітниками ДПСУ та Нацполіції у Харківській області²³⁶. 24 липня представники ДМС виявили на Закарпатті групу мігрантів з

²²⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/kordon-2018-za-4-misyaci-viyavleno-ponad-1000-potencynih-migrantiv-ta-vilucheno-bilshe-105-milyona-pachok-sigaret/>

²³⁰ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/sergij-yarovij-do-kincy-a-serpnya-v-ukrayini-trivatime-specoperaciya-migrant>

²³¹ <https://www.npu.gov.ua/news/golovne/nacpolicziya-rozpochala-zagalnoderzhavnu-specoperacziyu-migrant/>

²³² <https://www.npu.gov.ua/news/golovne/nacpolicziya-rozpochala-zagalnoderzhavnu-specoperacziyu-migrant/>

²³³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/rota-migracijnikiv-zaporizhchini-z-protidij-nelegalnij-migracij-v-litnomu-rozpali.html>

²³⁴ <https://www.npu.gov.ua/news/novini-z-regioniv-ta-in-sajtiv/na-sumshhni-policzejski-pripinili-diyalnist-kanalu-nelegalnoji-migracziij/>

²³⁵ <https://www.npu.gov.ua/news/novini-z-regioniv-ta-in-sajtiv/u-xarkovi-pravooxonoczi-perekrili-kanal-perepravleniya-osib-cherez-derzhavnij-kordon/>

²³⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/%20video%20spivrobotniki-derzhprikordonsluzhbi-ta-nacpolicii-zadokumentovali-ta-likvidovali-kanal-nezakonnoi-migracziij/>

неврегульованим статусом. На Чернігівщині²³⁷, Львівщині^{238,239,240}, Сумщині²⁴¹, Закарпатті²⁴², Ужгороді²⁴³, Харківщині²⁴⁴ представники ДПСУ затримали іноземців під час спроби порушення державного кордону. 31 липня на Харківщині та Луганщині представники ДПСУ та Нацполіції затримали організаторів каналу незаконної міграції та припинили функціонування каналу, яким в Україну переправляли громадян країн Південно-Східної Азії та Африки²⁴⁵.

Низка заходів відбулася 30 липня з нагоди відзначення Всесвітнього дня протидії торгівлі людьми. На Майдані Незалежності у місті Києві Міжнародна організація з міграції Україна встановила інтерактивний лабіринт, мета якого — формувати критичне ставлення до сумнівних пропозицій щодо працевлаштування, розвивати здатність спокійно мислити в ситуаціях емоційного тиску тощо²⁴⁶. Міністерство соціальної політики, яке визначено національним координатором у сфері протидії торгівлі людьми, провело низку інформаційно-просвітницьких акцій «ПротидійТоргівліЛюдьми» у Києві та у всіх обласних центрах України²⁴⁷. Можливість пройти імпровізований «лабіринт безпеки» надали представники ДМС в Тернополі²⁴⁸. Також акція «Лабіринт можливостей» відбулася в Запоріжжі²⁴⁹, Чернівцях²⁵⁰, Херсоні²⁵¹, на Луганщині²⁵². 6 липня в Житомирі відбулася нарада за участю представників ДМС, Національної поліції, швейцарської гуманітарної місії в Україні, на якій обговорювались питання протидії торгівлі людьми та трудової і сексуальної експлуатації²⁵³. 24 липня 2018 відбулось засідання Міжвідомчої ради з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильства в сім'ї та протидії торгівлі людьми, де обговорювались питання протидії торгівлі людьми захист прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та перебувають у ув'язненні за кордоном²⁵⁴.

Активною є міжвідомча робота щодо захисту дітей. 19 липня в Херсоні відбулося обговорення процедури по ідентифікації та забезпеченню захисту й допомоги постраждалим від торгівлі людьми, дітям без супроводу, особам з дітьми, які перебувають у кризовій ситуації й особам без

²³⁷ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-kordoni-z-rf-zatrimano-desyatoh-nelegaliv-z-pakistanu-shri-lanki-ta-rosij/>

²³⁸ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/nelegaliv-z-shri-lanki-ta-bangladesh-prikordonniki-zatrimali-na-lvivshchini/>

²³⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-lvivshchini-prikordonniki-zatrimali-grupu-nelegaliv-z-iranu/>

²⁴⁰ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-lvivshchini-prikordonniki-zatrimali-8-irakciv-sered-yakih-3-ditey/>

²⁴¹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/%20video%20-na-sumshchini-prikordonniki-zatrimali-grupu-nelegalnih-migrantiv-z-pivdenno-shidnoi-azii/>

²⁴² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/na-zakarpatti-prikordonniki-zatrimali-nelegaliv-z-vtnamu-ta-ukraincya-yakiy-ih-suprovodzhuvav/>

²⁴³ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/chetvero-nelegaliv-zatrimali-prikordonniki-v-uzhgorodi/>

²⁴⁴ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/grupu-migrantiv-z-bangladesh-zatrimali-prikordonniki-harkivskogo-zagonu/>

²⁴⁵ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/%20VIDEO%20-Na-Harkivshchini-ta-Luganshchini-zatrimano-organizatoriv-kanalu-nezakonnoi-migracij/>

²⁴⁶ <http://iom.org.ua/ua/node/2357>

²⁴⁷ <https://www.msp.gov.ua/news/15676.html>

²⁴⁸ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-ternopoli-vidznachali-vsivnitnij-den-borotbi-z-torgivleyu-lyudmi.html>

²⁴⁹ <https://dmsu.gov.ua/news/region/migracijniki-rozpovili-zaporozhczyam-pro-bezpechnij-vijzd-za-kordon.html>

²⁵⁰ <https://dmsu.gov.ua/news/region/v-chernivczyax-den-borotbi-z-torgivleyu-lyudmi-vidznachili-u-formati-kvestu.html>

²⁵¹ <https://dmsu.gov.ua/news/region/vsivnitnij-den-borotbi-z-torgivleyu-lyudmi.html>

²⁵² <https://dmsu.gov.ua/news/region/upravlinnya-dms-ukrajni-v-luganskij-oblasti-doluchilos-do-vseukrajnskoj-informacijnoj-kampanij-proti-dij-torgivli-lyudmi.html>

²⁵³ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-zhitomiri-vidbulas-mizhvidomcha-narada-za-uchastyu-mizhnarodnix-predstavnikov-na-yakij-obgovoryvalis-pitannya-protidij-torgivli-lyudmi-ta-trudovoj-i-seksualnoj-eksploatacij.html>

²⁵⁴ <https://www.msp.gov.ua/news/15649.html>

громадянства серед представників МОМ в Україні та Молдові, обласної та районних державних адміністрації, УДМС^{255,256}. 12 липня представниця УДМС України у Чернігівській області взяла участь у міжвідомчому семінарі на тему «Основні напрями діяльності органів місцевої влади щодо захисту прав та законних інтересів дітей», під час якого роз'яснила учасникам порядок реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання дітей, оформлення паспорта громадянина України у формі картки по досягненні 14-річного віку та закордонного паспорта для дитини²⁵⁷.

Не припиняється робота кожного з відомств щодо боротьби з торгівлею людьми. 14 липня на Харківщині працівники Нацполіції затримали чоловіка, який вербував жінок з метою сексуальної експлуатації за кордоном²⁵⁸. 17 липня на Запоріжжі представники Управління карного розшуку поліції, КОРД та патрульні затримали двох зловмисників, які викрали та незаконно утримували проти волі жителя міста Дніпра²⁵⁹. 18 липня на Київщині представники правоохоронних органів за продаж українок у сексуальне рабство до Китаю затримали групу сутенерів²⁶⁰. Працівники поліції Чернівецькій області викрили організатора торгівлі людьми, екстрадували його з Євросоюзу та помістили до ізолятора тимчасового тримання²⁶¹. Слідчі Національної поліції викрили організаторів «бізнесу» з надання секс-послуг у Києві²⁶².

4 липня набрав чинності спільний наказ Міністерства юстиції України та Міністерства внутрішніх справ України від 14 червня 2018 року «Про інформаційну взаємодію Державного реєстру актів цивільного стану громадян та Єдиного державного демографічного реєстру». Відповідно до наказу має бути забезпечено доступ посадових осіб ДМС до відомостей із Державного реєстру актів цивільного стану громадян в обсязі інформації про особу, встановленому частиною першою статті 7 Закону України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус»²⁶³. У зв'язку з цим проводиться знайомство представників ДМС з роботою з Державним реєстром актів цивільного стану громадян. Так, 4 липня відбулася нарада за участю керівників територіальних підрозділів міграційної служби та фахівців відділу державної реєстрації актів цивільного стану Управління державної реєстрації Головного територіального управління юстиції у Черкаській області²⁶⁴. Схожі питання були обговорені на Вінниччині²⁶⁵.

²⁵⁵ <http://khoda.gov.ua/v%D1%96dbulos-zas%D1%96dannja-%C2%ABza-kruglim-stolom%C2%BB-shhodo-protid%D1%96%D1%97-torg%D1%96vl%D1%96-ljudmi-v-ukra%D1%97n%D1%96-ta-za-%D1%97%D1%97-mezhami>

²⁵⁶ <https://dmsu.gov.ua/news/region/zasidannya-kruglogo-stolu-za-uchasti-misij-mom-u-moldovi.html>

²⁵⁷ <https://www.facebook.com/chernihiv.region.udms/posts/492531934537972>

²⁵⁸ <https://www.npu.gov.ua/news/novini-z-regioniv-ta-in-sajtiv/policzejski-zatrimali-cholovika-yakij-verbuvav-zhinok-z-metoyu-seksualnoji-eksploatacziji-za-kordonom/>

²⁵⁹ <https://www.npu.gov.ua/news/novini-z-regioniv-ta-in-sajtiv/u-zaporizhzi-pidozryuvaniy-u-vikradenni-lyudini-namagavsya-skoristatsiya-nespravzhnim-posvidchennyam-pracivnika-administraczi-pretidenta/>

²⁶⁰ <https://www.npu.gov.ua/news/novini-z-regioniv-ta-in-sajtiv/za-prodazh-ukrajnok-u-seksualne-rabstvo-do-kitayu-policzejski-kijivshhni-zatrimali-grupu-suteneriv/>

²⁶¹ <https://www.npu.gov.ua/news/novini-z-regioniv-ta-in-sajtiv/na-bukovini-policziya-perekrila-mizhnarodnij-kanal-torgivli-lyudmi/>

²⁶² <https://www.npu.gov.ua/news/torgivlya-lyudmi/policziya-vikrila-organizatoriv-biznesu-z-nadannya-seks-poslug-u-kijevi/>

²⁶³ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0718-18>

²⁶⁴ <https://dmsu.gov.ua/news/region/u-cherkasax-obgovorili-pitannya-roboti-z-derzhavnim-reestrom-aktiv-civilnogo-stanu-gromadyan.html>

²⁶⁵ <https://dmsu.gov.ua/news/region/ghdrkyfrl.html>

5 липня у Департаменті консульської служби проведено робочу зустріч представників МЗС, Мінекономрозвитку, КМДА та близько 100 українських туристичних операторів, де темою зустрічі стали актуальні питання щодо розвитку туристичної сфери, режиму поїздок українських туристів за кордон та порядку в'їзду іноземців в Україну. Особливу увагу зосереджено на успішній реалізації новітніх проектів оформлення українських електронних віз (e-Віза) та відкриття візових центрів України за кордоном.²⁶⁶ З квітня громадяни 46 країн можуть подати документи на отримання візи онлайн. Час розгляду заяви складає до 9 робочих днів, а коштує така віза 65 дол. США.

3.5. Міжнародне співробітництво

4 липня рішення Європейського парламенту та Ради ЄС про надання Україні четвертої програми макрофінансової допомоги ЄС в обсязі 1 млрд. євро було опубліковане в Офіційному журналі ЄС²⁶⁷ та набуло чинності 9 липня під час 20-го Саміту Україна-ЄС. 5 липня ВР України прийняла Постанову № 8551 «Про Звернення Верховної Ради України до інституцій ЄС щодо поглиблення співробітництва між Україною та Європейським Союзом», де закликає інституції ЄС сприяти максимальному використанню можливостей інтеграції України у внутрішній ринок ЄС, розробити нову стратегію підтримки Києва, посилити тиск на Росію для надання їй згоди в Раді Безпеки ООН на розгортання миротворчої місії ООН на Донбасі, насамперед уздовж українсько-російського кордону²⁶⁸.

Протягом липня в рамках міжнародного співробітництва в міграційній сфері відбувались зустрічі найвищого рівня. 9 липня відбувся 20-й саміт Україна-ЄС в Брюсселі, де обговорили реалізацію Угоди про асоціацію, прогрес реформ в Україні та у спільній заяві висловили підтримку з боку ЄС²⁶⁹. ЄС підтверджує непохитну підтримку незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України. Також у заяві вказано, що сторони погодилися з нагальною необхідністю надавати підтримку найбільш вразливим верствам населення на сході України, включаючи внутрішньо переміщених осіб; сторони підкреслюють важливість подальшого полегшення доступу та переміщення людей і гуманітарних вантажів через лінію зіткнення, а також забезпечення повних прав громадянина України для тих українців, які проживають на території, тимчасово не підконтрольній уряду.

Саміт НАТО, який відбувся 11-12 липня у Брюсселі, підтвердив євроатлантичні прагнення України. У підсумковій декларації фіксується, що незалежна, суверенна та стабільна Україна, яка твердо дотримується принципів демократії та верховенства права, є запорукою євроатлантичної безпеки²⁷⁰. Угорщина продовжує блокувати зближення України з Північноатлантичним альянсом²⁷¹, водночас Будапешту не вдалося заблокувати згадку в рішенні про євроатлантичні прагнення²⁷². 28 липня Прем'єр Угорщини Віктор Орбан висловив сумнів щодо реалістичності прагнень України стати членом ЄС і НАТО²⁷³. У відповідь 31 липня в МЗС України був викликаний Тимчасовий повірений у

²⁶⁶ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1602935519814784&id=833291756779168

²⁶⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A32018D0947&qid=1530869453198&from=EN>

²⁶⁸ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2490-19>

²⁶⁹ <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2018/07/09/ukraine/>

²⁷⁰ https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_156624.htm?selectedLocale=en

²⁷¹ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/07/11/7084284/>

²⁷² <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/07/12/7084300/>

²⁷³ <https://www.agerpres.ro/politica/2018/07/28/viktor-orban-la-baile-tusnad-ue-duce-o-politica-primitiva-fata-de-rusia--152248>

справах Угорщини в Україні Ласло Пап, якому було висловлено рішучий протест у зв'язку з низкою недружніх кроків офіційного Будапешта стосовно України²⁷⁴.

6 липня Міністр внутрішніх справ Арсен Аваков презентував послам та дипломатами країн «Великої сімки» Стратегію деокупації Донбасу «Механізм малих кроків», розроблену МВС України²⁷⁵. За словами Міністра, дана стратегія – це інструмент взаємодії всіх служб, ДПСУ, ДСНС, Нацгвардії та Нацполіції, яка дає відповіді, як діяти, коли Україна буде повертати під контроль свої території.

3 липня відбулось сьоме засідання Керівного комітету проекту TWINNING, де взяли участь представники Адміністрації ДПСУ, європейські експерти з Німеччини, Литви та Польщі, представники Представництва ЄС в Україні, Консультативної місії ЄС із допомоги в реформуванні цивільного сектору безпеки (EUAM) та Національного агентства України з питань державної служби²⁷⁶. Українські учасники поінформували європейських колег про досягнення ДПСУ у минулому кварталі, зокрема про зрушення у процесі створення міжвідомчої робочої групи високого рівня з питань координації інтегрованого управління кордонами та підготовки експертів ДПСУ з проведення оцінювання оперативно-службової діяльності підрозділів за новітніми європейськими методиками. МВС, EUAM та НАДС підписали Меморандум про співробітництво²⁷⁷.

Відбулася низка зустрічей працівників профільних органів влади з представниками міжнародних організацій. 19 липня 2018 року відбулася зустріч працівників Міністерства соціальної політики з представниками Міжнародної організації праці (МОП), Державної служби зайнятості, Офісу реформ Кабінету Міністрів України, де обговорили питання реалізації проекту МОП «Інклюзивний ринок праці для створення робочих місць в Україні», зокрема створення можливостей зайнятості для внутрішньо переміщених осіб²⁷⁸. Проект запускається в Україні для поліпшення управління ринком праці, зменшення невідповідності професійних навичок вимогам ринку праці, сприяння підприємству та поліпшення соціального діалогу та інституційної спроможності соціальних партнерів, у рамках якого буде надано підтримку чотирьом областям України.

3 липня Україна та Сербія підписали угоду про розширення угоди про безвізовий режим²⁷⁹ під час візиту Президента України, що означає можливість для українців перебувати у Сербії без віз 90 днів — раніше цей термін становив тільки 30 днів²⁸⁰.

18 липня Кабмін дав доручення МЗС забезпечити оформлення довгострокових віз для в'їзду до країни громадянам Естонії за нульовою тарифною ставкою консульського збору. Згідно з пояснювальною запискою, за 2016-2017 роки дипустанови України видали 61 таку візу громадянам Естонії на загальну суму 6 960 дол. США²⁸¹. Рішення прийнято як крок у відповідь на аналогічне рішення Естонської Сторони з метою дотримання принципу взаємності у відносинах між Україною

²⁷⁴ <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/66511-komentar-mzs-ukrajinishhodo-antiukrajinsykih-vislovlyuvany-kerivnictva-ugorshhiniwww.facebook.com/izaichenko>

²⁷⁵ <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/arsen-avakov-prezentuvav-poslam-krayin-g7-strategiyu-deokupaciyi-donbasu>

²⁷⁶ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/v-administracii-derzhprikordonsluzhbi-vidbulos-some-zasidannya-kerivnogo-komitetu-proektu-twinning/>

²⁷⁷ <http://mvs.gov.ua/ua/news/14449-U-MVS-pidpisali-Memorandum-pro-spivrobitnictvo-z-EUAM-ta-NADS-FOTO.htm>

²⁷⁸ <https://www.msp.gov.ua/news/15629.html>

²⁷⁹ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/444-2018-%D1%80>

²⁸⁰ <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-ta-serbiya-zbilshat-termin-bezvizovogo-perebuvannya-48438>

²⁸¹ <https://ua.interfax.com.ua/news/political/519064.html>

та Естонією у сфері оформлення віз. Воно набуде чинності через 30 днів з дня його офіційного опублікування²⁸².

З 1 липня на українсько-білоруському кордоні розпочинається сезонний пропуск громадян для збору дикоросів. Проходитиме він у два етапи: перший - для збору чорниці з 1 липня по 10 серпня і другий – для збору журавлини з 1 вересня по 15 листопада 2018 року. Кожного року до збору грибів та ягід залучається велика кількість жителів прикордоння, у тому числі неповнолітніх. Раніше це спричиняло низку порушень у сфері дотримання вимог прикордонного законодавства. Для стабілізації обстановки в прикордонні на цей період та запобігання масовим порушенням режиму державного кордону й прикордонного режиму між прикордонними відомствами України та Білорусі було досягнуто домовленостей про сезонний пропуск місцевих мешканців для збору дикоросів. Таким чином, жителі 12 прикордонних населених пунктів Рокитнівського району Рівненської області матимуть можливість законно перетинати кордон та збирати чорницю, журавлину й гриби на території Поліського лісгоспу Республіки Білорусь²⁸³.

Триває міжнародна співпраця у боротьбі з незаконними перетинами кордонів: патруль прикордонників України та Словаччини затримав мігрантів з нерегульованим статусом на Закарпатті в рамках спільної спеціальної прикордонної операції «Кордон-2018»²⁸⁴. Яхту з 71 незаконним мігрантом італійські правоохоронці виявили за інформацією українських прикордонників – таким чином ДПСУ співпрацює з європейськими правоохоронними органами для ефективної протидії транскордонній злочинності, в тому числі через представництво Європол²⁸⁵.

У липні відбувся ряд двосторонніх зустрічей:

- 9-10 липня 2018 року — спільний семінар Міграційної служби Королівства Швеція та Державної міграційної служби «Виключення в процедурі надання міжнародного захисту», де були представлені найкращі практики Швеції в сфері надання притулку²⁸⁶.
- 18 липня — міжвідомча нарада з консульсько-правових питань українсько-в'єтнамського співробітництва, у якій взяли участь представники Департаменту консульської служби, Адміністрації державної прикордонної служби України, Державної міграційної служби України, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки В'єтнам в Україні²⁸⁷. Темою зустрічі стали питання розширення двосторонньої договірно-правової бази і захисту прав та інтересів громадян обох держав.
- 18 липня в рамках візиту Міністра Кабінету Міністрів України Олександра Саєнка до Грузії було домовлено про прискорення процесу завершення внутрішньодержавних процедур по взаємному скасуванню візового режиму та забезпечення можливості поїздок громадян України та Грузії між країнами за внутрішніми біометричними паспортами²⁸⁸.

²⁸² <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-oformlennya-dovgostrokovih-viz-dlya-vyizdu-v-ukrayinu-gromadyanam-estonskoyi-respubliki>

²⁸³ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/1530426420-na-ukrainsko-biloruskomu-kordoni-rozpochavsya-sezonniy-propusk-gromadyan-dlya-zboru-dikorosiv/>

²⁸⁴ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/spilniy-patruľ-prikordonnikiv-ukraini-ta-slovachchini-zatrimav-grupu-nelegaliv/>

²⁸⁵ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/chergovu-yahtu-z-71-nezakonnim-migrantom-italijski-pravoohoronci-viyavili-za-informaciyu-ukrainskih-prikordonnikiv/>

²⁸⁶ <https://dmsu.gov.ua/news/dms/obmin-dosvidom-po-roboti-z-bizhencyami-zi-shvedskimi-kolegami.html>

²⁸⁷ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1622205241221145&id=833291756779168i

²⁸⁸ <https://www.facebook.com/OSaenko/posts/1780278342051210>

- 26 липня очільник ДПСУ з робочим візитом відвідав підрозділи Департаменту поліції і прикордонної охорони Естонської Республіки, під час чого були обговорені кроки співпраці та відбувся обмін інформацією щодо протидії протиправній діяльності на кордонах²⁸⁹.
- В липні директор Департаменту консульської служби МЗС України провів зустріч з матерями засуджених у Таїланді українців, які відбувають тривалі строки покарання за інкриміновані їм правопорушення, та поінформував про заходи, які вживаються консулами задля забезпечення захисту прав засуджених українців та належних умов їх тримання в пенітенціарних закладах²⁹⁰.

За сприяння міжнародних партнерів було проведено серію навчальних подій з розбудови спроможності відомств у сфері міграції:

- В липні в рамках міжнародного проекту TWINNING в Чернігівському прикордонному загоні проводився тренінг підготовки офіцерів-експертів з оцінювання підрозділів за Шенгенською системою²⁹¹.
- В інтерактивному навчальному курсі щодо торгівлі людьми, організованому Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні за підтримки Міністерства закордонних справ Королівства Норвегії взяли участь представники Державної прикордонної служби, слідчі та оперативні співробітники Національної поліції та прокурори з різних регіонів країни²⁹².
- МТОТ та неурядові організації вивчають досвід Грузії у сфері побудови мирного діалогу, реалізації мирних ініціатив та примирення в рамках проекту «Технічна допомога Уряду України, використовуючи досвід Грузії», що реалізується Данською радою у справах біженців за фінансової підтримки Уряду США²⁹³.

Група експертів ООН з прав людини зробила заяву щодо нещодавніх нападів на ромське населення і зв'язалася з урядом України для отримання подальших роз'яснень щодо цих справ. Експерти засудили випадки нападів, коли поселення ромів були підпалені, а мешканців змушували покинути свої домівки, і закликали Україну розслідувати всі напади проти ромської меншини, забезпечити належну компенсацію для жертв²⁹⁴.

Президент підписав Закон «Про ратифікацію Угоди між Україною та Королівством Нідерландів про міжнародне правове співробітництво щодо злочинів, пов'язаних зі збиттям літака рейсу МН17 Малайзійських авіаліній 17 липня 2014 року» та Закон «Про виконання Угоди між Україною та Королівством Нідерландів про міжнародне правове співробітництво щодо злочинів, пов'язаних зі збиттям літака рейсу МН17 Малайзійських авіаліній від 17 липня 2014 року»²⁹⁵. Ратифікація цієї угоди та імплементація її положень у національне законодавство забезпечує співробітництво між компетентними органами обох держав, визначає порядок та особливості виконання окремих процесуальних дій у рамках угоди з метою здійснення ефективного кримінального переслідування і засудження осіб, причетних до збиття літака, у рамках судової системи Нідерландів.

²⁸⁹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/petro-cigikal-z-robochoyu-poizdkoyu-pobuvav-u-pidrozdilah-departamentu-policii-ta-prikordonnoi-ohoroni-estonskoi-respubliki/>

²⁹⁰ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1623624687745867&id=833291756779168

²⁹¹ <https://dpsu.gov.ua/ua/news/Prodovzhutsya-pidgotovka-ekspertiv-z-ocinyuvannya-prikordonnih-pidrozdiliv-za-shengenskoyu-sistemoyu/>

²⁹² <https://dpsu.gov.ua/ua/news/predstavniki-derzhprikordonsluzhbi-proyshli-kurs-navchannya-shchodo-protidii-torgivli-lyudmi/>

²⁹³ <http://mtot.gov.ua/8146-2/>

²⁹⁴ <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=23385&LangID=E>

²⁹⁵ <http://www.president.gov.ua/news/prezident-pidpisav-zakoni-pro-mizhnarodne-pravove-spivrobitn-48822>

3.6. Висвітлення у ЗМІ, дослідження, громадська думка з міграційних питань

Про кризу в міграційній політиці ЄС²⁹⁶, проблему мігрантів в ЄС²⁹⁷ та зміни в політиці ЄС щодо біженців²⁹⁸ йдеться у статтях, опублікованих виданням «Європейська правда».

Матеріал про активну міграційну політику Польщі та її наслідки для України опублікувало видання «Факти»²⁹⁹. Стаття про те, що українці у 2017 році вже третій рік поспіль купують найбільшу площу житлових приміщень в Польщі у порівнянні з іншими іноземцями вийшла в польському видання «Dziennik»³⁰⁰. Видання «Деловая столиця» організувало Дискусійний клуб «Трудова міграція – катастрофа для України?»³⁰¹. Польське радіо повідомляє про загибель громадянина України, який працював на будівництві супермаркету в Великопольському воєводстві в результаті падіння з даху³⁰². На початку липня Міністр соціальної політики Андрій Рева заявив, що на постійній основі за кордоном працевлаштовуються понад 3,2 млн. громадян України, а трудова міграція на сьогодні має сезонний характер³⁰³. Директорат з прав людини, доступу до правосуддя та правової обізнаності Міністерства юстиції України опублікував статтю про порушення прав українців в ЄС³⁰⁴.

Висвітлювалась ситуація щодо українців, затриманих у Греції за підозрою щодо незаконного перевезення мігрантів. 20 липня в Греції суд виніс вирок двом українцям: по 180 років кожному за звинуваченням у незаконному перевезенні мігрантів³⁰⁵. За інформацією Департаменту консульської служби МЗС України у Греції перебуває понад 150 громадян України, затриманих або засуджених за перевезення нелегальних мігрантів, українська влада вирішує питання їхнього повернення на батьківщину³⁰⁶.

Про збільшення кількості українців у Литві пише Департамент міграції при Міністерстві внутрішніх справ Литви. Станом на 1 липня в Литві проживають 54 393 іноземців, з них 15 291 є громадянами України, що на 55,4% більше, ніж роком раніше³⁰⁷.

В липні в медіа були згадки про українців в Німеччині. 17 липня суд у німецькому місті Менхенгладбах засудив українського далекобійника до двох років і десяти місяців ув'язнення за п'яний наїзд на поліцейський автомобіль, внаслідок чого загинула співробітниця поліції у грудні 2017 року³⁰⁸. 30 липня адміністративний суд федеральної землі Баварія в Німеччині задовольнив оскарження депортації українки — і вона з сім'єю зможе повернутися до Німеччини. Українка родом з окупованого Донецька, проходить навчання як доглядальниця за людьми похилого віку³⁰⁹.

²⁹⁶ <https://www.euointegration.com.ua/articles/2018/07/6/7084008/>

²⁹⁷ <https://www.euointegration.com.ua/experts/2018/07/4/7083929/>

²⁹⁸ <https://www.euointegration.com.ua/experts/2018/07/30/7084969/>

²⁹⁹ <http://fakty.ua/276714-budet-tolko-huzhe-kak-polsha-vymyvaet-iz-ukrainy-umnyyu-i-obrazovannuyu-molodezh>

³⁰⁰ <http://nieruchomosci.dziennik.pl/news/artykuly/578407,ukraincy-mieszkanie-nieruchomosci-dom-pieniadze-deweloper-obcokrajowcy.html>

³⁰¹ <https://www.depo.ua/ukr/politics/diskusiyiny-klub-ds-trudova-migraciya-katastrofa-dlya-ukrayini-translyaciya-20180703799898>

³⁰² <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/373064>

³⁰³ <https://www.euointegration.com.ua/news/2018/07/3/7083880/>

³⁰⁴ <https://www.euointegration.com.ua/experts/2018/07/18/7084328/>

³⁰⁵ <https://www.slidstvo.info/investigations/perevezennyanelegaliv/>

³⁰⁶ <https://www.pravda.com.ua/news/2018/06/27/7184701/>

³⁰⁷ <https://ru.delfi.lt/news/live/pokazatel-immigracii-vpechatlyayet-ukraincy-i-belorusy-ustremilis-v-litvu.d?id=78629563>

³⁰⁸ <https://p.dw.com/p/31cYp>

³⁰⁹ <https://www.euointegration.com.ua/news/2018/07/30/7085004/>

За словами заступника голови Національного банку України Дмитра Сологуба, НБУ прогнозує збільшення обсягу грошових переказів в Україну від трудових мігрантів у 2018 році на 24,7% – до 11,6 млрд. дол. США³¹⁰. Особливу увагу міграційним процесам НБУ приділив в інфляційному звіті за липень³¹¹.

«Європа без бар'єрів» оприлюднила результати опитування мандрівників на 18 автомобільних і пішохідних пунктах пропуску через кордон України з Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією, згідно з якими українці, що перетинають кордони, найбільше скаржаться на погану інфраструктуру, черги та довгу процедуру контролю³¹².

Про проблеми зі взяттям відбитків пальців і неможливістю виготовлення закордонних паспортів написало видання «Експрес»³¹³.

Голова Державної прикордонної служби Петро Цигикал дав інтерв'ю з відповідями на багато міграційних питань виданню «Главком»³¹⁴.

В інтерв'ю «Настоящее время» посол України у Великій Британії Наталія Галібаренко зазначила, що станом на сьогодні Велика Британія не готова запропонувати Україні безвізовий режим³¹⁵.

Детальні роз'яснення про виїзд дитини за кордон написало видання «Правда. Життя»³¹⁶.

Про важливі висновки 20-го саміту Україна-ЄС та саміту НАТО пише в статті для «Дзеркала тижня» Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Іванна Климпуш-Цинцадзе³¹⁷.

Про торгівлю людьми та роботу поліції з протидії йдеться в інтерв'ю з начальником Департаменту боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, Національної поліції Артемом Крищенком³¹⁸.

Про перепис населення, який планують здійснити в 2019 році, зробили матеріал «BBCNewsУкраїна»³¹⁹. Про проведення пробного перепису населення в Оболонському районі Києва та Бородянському районі Київської області у 2019 році, а також про Всеукраїнський перепис йдеться в інтерв'ю з Еллою Лібановою³²⁰.

Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва опублікував звіт за результатами дослідження особливостей горизонтальної комунікації мешканців контрольованої Україною частини Донецької

³¹⁰ <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/517742.html>

³¹¹ <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=73913117>

³¹² <https://europewb.org.ua/golovni-skargy-ukrayintsiv-na-kordoni-cherhy-dorogy-povilni-systemy/>

³¹³ <http://expres.ua/news/2018/07/02/300099-lyudy-ne-mozhut-zabraty-biometrychni-pasporty-banalnu-tehnichnu-problemu>

³¹⁴ <https://glavcom.ua/interviews/petro-cigikal-za-nezakonnny-peretin-kordonu-u-rosiji-dayut-shist-rokiv-u-nas-shtraf-v-kilka-tisyach-515953.html>

³¹⁵ <https://www.currenttime.tv/a/29378281.html>

³¹⁶ <https://life.pravda.com.ua/society/2018/07/31/232452/>

³¹⁷ <https://dt.ua/international/upered-i-vgoru-283567.html>

³¹⁸ <https://www.npu.gov.ua/news/torgivlya-lyudmi/za-pivroku-policziya-viyavila-majzhe-200-faktiv-torgivli-lyudmi-z-nix-108-cze-seksualna-ekspluataciya-artem-krishhenko/>

³¹⁹ <https://www.bbc.com/ukrainian/features-russian-44889173>

³²⁰ <https://glavcom.ua/publications/direktor-institutu-demografiji-ella-libanova-spodivayusya-v-ukrajini-prozhivaje-40-milyoniv-zhiveliv-515151.htm>

та Луганської областей із громадянами, що проживають на неконтрольованій частині Донбасу³²¹. ДІФ також опублікував результати загальнонаціонального опитування про майбутнє Донбасу, одним із висновків якого є такий: встановлення миру на Донбасі силовим шляхом підтримують лише 17% населення³²².

Київський міжнародний інститут соціології (КМІС) опублікував результати всеукраїнського опитування громадської думки щодо проблем, які турбують українців: більшість опитаних (67%) занепокоєні війною на Сході України³²³.

Проблему переселенців України експерти з міграційних питань обговорювали в ефірах Радіо Свобода³²⁴. Також на Радіо Свобода дискутували експерти про вплив міграційних процесів³²⁵.

Аналітичний центр «CEDOS» розробив Індекс інтеграції внутрішньо переміщених осіб, який оцінює спроможність міст інтегрувати внутрішньо переміщених осіб³²⁶.

³²¹ <https://dif.org.ua/article/chim-zhivut-timchasovo-nekontrolovani-teritorii-donbasu-osoblivosti-gorizontalnoi-komunikatsii-meshkantsiv-rozdilenogo-regionu>

³²² <https://dif.org.ua/article/maybutne-donbasu-gromadska-dumka-v-ukraini-ta-regionakh>

³²³ <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=772&page=1>

³²⁴ <https://www.radiosvoboda.org/a/donbas-realii--pereselenci-de-krashche-zhyty/29394476.html>

³²⁵ <https://www.svoboda.org/a/29336759.html>

³²⁶ <https://cedos.org.ua/uk/vpo-integration-index>